

NÉPÚJSÁG

2021. augusztus 26., csütörtök
LXXIII. évfolyam
195. (20871.) sz.
Ára: 3 lej
(előfizetőknek 1,43 lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Idén átadják a Metro áruház és a repülőtér közötti pályaszakaszt

Látványosan haladnak az építéssel

Fotó: Nagy Tibor

Marosvásárhelyen a Metro nagyáruház és a Promenada Mall közötti útszakaszon nehézkes a közlekedés, ugyanis az A3 autópálya innen induló bekötőútját építik. Jól haladnak a munkálatokkal, a kivitelező osztrák Strabag munkagépei reggeltől estig dübörögnek.

Mezey Sarolta

Körvonalazódik a Dózsa György utcán épülő körforgalom, ahol szélesítik az utat, s innen már látszik, hogy a bekötőtűt e szakaszán leterítették az aszfaltot. Az észak-erdélyi A3-as autópálya építését követő Pro Infrastructura Egyesület légi felvételein az is látható, hogy nem csak itt, hanem a pályaszakasz több részén is kész az aszfalt.

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
IDEJÉBEN
megújítani előfizetését!
Ha előfizet,
BIZTOSAN
kézhez kapja
FÉLÁRON!
Telefon:
0742-828-647

Nemcsak a beteg,
az őt ápoló család-
tagok is
sz szenvednek

A legfrissebb adatok szerint Romániában 35 ezer személyt diagnosztizáltak demenciával, de ez csak az a 13 százalék, akik orvoshoz fordulnak, és ők is sokszor túl későn. Országos viszonylatban a becslött szám 300 ezer körül. A betegségről beszélgettünk dr. Kiss Gabriella szakemberrel, aki a demencia és a család témakörben írta doktori disszertációját.

5.

„Csokibirodalom”
a Székelyföldön

Kevés az az ember, aki nem szereti a csokit, viszont a csokoládé szerelmesei között bizonyára nincsenek túl sokan azok, akik pontosan tudják, hogyan is készül a kedvenc édességük. Eppen ezért kiváló családi programnak bizonyulhat egy látogatás a csikszentimrei Krausz kézműves csokikészítő műhelyben, ahol a család apraja-nagyja betekintést nyerhet a csokoládé előállításának a rejtelmibe.

6.

OPTICA
OPTOFARM

ULTRA BLUE
-100 Lei

FOTOKROMATIKUS LENCSEK
Supercromic lencsék

* A szürke és barna színű lencsére érvényes. Az akció a készlet erejéig tart.

NAPSZEMÜVEGEK
ÉS NAPLENCSEK
-20%

-10%
KEDVEZMÉNY A MÁS EGYSÉGBEN
KIÍRT SZEMÜVEGRECEPETEKRE

*AZ AJÁNLAT AUGUSZTUS 31-IG VAGY A KÉSZLET EREJÉIG ÉRVÉNYES.
www.optofarm.ro

Aktuális

Túl magasról nem látszik

Mózes Edith

Hamar kiderült, hogy a múlt héten hivatalba lépett pénzügyminiszternek fogalma sincs arról, hogy például mekkora az inflációs ráta Romániában, sem arról, hogy mennyi a minimálbér. Az újságírói kérdésekre adott válaszaiból bárki megérthette, hogy fogalma sincs a román gazdaságról. Azt mondta, hogy a minimálbért a minimális fogyasztói kosár értékéhez kellene kapcsolni, de ez túl bonyolult dolog. Ezért inkább hagyjuk – egészsíthetnének ki a miniszteri kijelentést.

Az is köztudott, hogy Florin Cîțu a nyár elején mondva csinált okokra hivatkozva váltotta le Alexandru Nazare korábbi pénzügyminisztert. Am Dan Vilceanunak – akinek fogalma sincs a dolgokról, és szerinte az inflációt is „az ügy gazdájával, a Román Nemzeti Bankkal kell megbeszélni” – van egy „jó” tulajdonsága – és bizonyára ezért jutalmazták meg a fontos tisztséggel is –: fenntartás nélküli híve, támogatója az éppen pártelnöki funkcióra (is) áthízó miniszterelnököknek.

Az ominózus sajtótájékoztatón a politikai pályáját a Szociáldemokrata Párt (PSD) ifjúsági szervezetében kezdő, azóta liberálissá lett pénzügyminiszter azt is kifejtette, hogy „nincs gazdasági növekedés inflációs fellángolás nélkül”. Ami szintén nem felel meg a valóságnak, hiszen az elmúlt évtizedben több alkalommal is előfordult, hogy számottevő gazdasági növekedéshez minimális, sőt negatív infláció társult.

(Folytatás a 3. oldalon)

AUGUSZTUS

26., csütörtök

A Nap kel
6 óra 34 perckor,
lenyugszik
20 óra 14 perckor.
Az év 238. napja,
hátravan 127 nap.

IDŐJÁRÁS

Esős idő

Hőmérséklet:
max. 19 °C
min. 13 °C

Isten éltesse!

Ma IZSÓ,
holnap GÁSPÁR napja.

GÁSPÁR: ószövetségi név,
lehetséges, hogy perzsa eredetű, ekkor jelentése: kincset megőrző.

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2021. augusztus 25.

1 EUR	4,9284
1 USD	4,1938
100 HUF	1,4181
1 g ARANY	241,9550

Mezőpanit büszke a kisbabákra is

Idén ötödik alkalommal tartottak családi pikniket

Fotó: Pálfi Botond

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 57-es iroda. Borbély Ernő, naponta 9-14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0742-828-647

Megyei hírek

Átadják az Értékteremtő díjakat

A Maros megyei EMKE a Forгатag keretében augusztus 27-én, pénteken délután 5 órától a Kultúrpalota kistermében átadja az Értékteremtő díjakat. Idén Bárdosi Ilona, Csíky Csaba, Farkas Ernő és Kovács Levente vehetik át a díjat a magyar közösséget végzett munkájuk elismeréseként. Közreműködik Hána László zenész-énekes.

Folknap a várbán

Augusztus 28-án, szombaton tartják a marosvásárhelyi várbán a Vásárhelyi Forгатag egyik kiemelt rendezvényét, a folknapot, melynek házigazdája a Maros Művészegyüttes. Idén a járványhelyzetre való tekintettel helyi hagyományörző gyermekegyüttesek lépnek fel, majd a Maros Művészegyüttes is előadja egyik folklórműsorát, végül pedig mindenki bekapcsolódhat a programba.

Pécse vendégszerepel az Ariel színház

A marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház augusztus 29-én, vasárnap a pécsi Bóbita Bábszínházban vendégszerepel A varázstűkör című mesejátékával. A társulat a Szamárfül Fesztiválon lép a pécsi közönség elé.

Az erdélyi magyar múlt nagyjai a világhálón

Szeptember 1-től online formában olvasható és hallható az Erdélyi magyar breviárium, amely visszapillantó tükröként bemutatja Erdély jeles személyiségeit. Az esztendő 365 napjához kapcsolódó életrajz- és esszé-sorozat színes panorámát tár az olvasó elé. Nyomon követhető mindaz, amit eleink az erdélyi és egyetemes kultúra szolgálatában tettek. Az Erdélyi magyar breviárium esszéi azt sugallják, hogy az olvasó kezdje napját a magyar múlt emlékezetes szülőttel, akinek társaságában ihletet, életkedvet, örömet meríthet. Elérhető: www.erdelyibreviariu.ro

Pótérettségi – jövő kedden eredmények

Augusztus 23-án és 24-én a román nyelvi, 25-én az anyanyelvi, 26-án, csütörtökön és 27-én, pénteken a digitális, 30-án, hétfőn és 31-én, kedden az idegen nyelvi kompetenciájukat egyenértékűsítik a pótérettségizők, akiknél erre a nyári vizsgaidőszakban nem került sor. A pótérettségi ideiglenes, óvások előtti eredményeit augusztus 31-én, kedden déli 12 óráig hozzák nyilvánosságra, fellebbezni aznap 12–18 óra között lehet. A végső vizsgajegyikről szeptember 3-án, pénteken szereznek tudomást a diákok.

Terápiás program

A Bonus Pastor Alapítvány augusztus 30-a és szeptember 10-e között 12 napos terápiás programot szervez szenvedélybetegnek és felnőtt hozzátartozóknak. Várják mindazok jelentkezését, akik változtatni szeretnének alkohol-, játék- vagy társfüggőséggel terhelt életmódjukon. Helyszín: Magyarózd, Terápiás Otthon (Marosludastól 15 km-re). Jelentkezési határidő: augusztus 26. Jelentkezni, további részletek felől érdeklődni Deé Lukács Évától lehet a 0265-254-460-as telefonszámon.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

Múlt pénteken zárult Mezőpanitban a Pro Pambus ifjúsági szervezet által megrendezett egyhetes tabor, ahol magyar ajkú gyerekek tanulták a román nyelvet, a táborzárást pedig összekötötték egy kivételes eseménnyel.

Gligor Róbert László

A civil szervezeteknek felajánlott, táborhellyel is ellátott régi lovaspályán ötödik alkalommal szervezte meg az egyesület és az önkormányzat a Családi pikniket, amelynek keretében évente köszöntik az elmúlt időszakban született kisgyerekeket és azok szüleit.

„Kedves gyerekek, Isten áldja meg életeteket, és adjon erőt születeknek, keresztszületeknek, hogy a jóra tanítsanak, és nemzetünk, közösségünk oszlopos tagjává válhassatok!” – üzent a község polgármestere a közösségi oldalon azoknak a családoknak, amelyek valamilyen okból a múlt heti örömteli pillanatokban nem tudtak jelen lenni.

A 2016 óta községvezetői tisztséget ellátó Bodó Előd Barna lapunknak elmondta: a kezdeményezés alapindulata az, hogy a helyi fejlesztéseket úgy eszközöljék, hogy azokkal a fiatal családokat a gyerekvállalásra ösztönözzék. Ezért kezdtek el bölcsődét építeni, saját és európai forrásból kisebb-nagyobb felújításokat végezni az óvodákon, iskolákon, ezért indítottak hosszabbított programot az óvodában, ezért vesznek részt oktatási programokban, digitális csomagok beszerzésében. Úgy vélik, hogy meg kell építeni a szükséges infrastruktúrát, de fontos az is, hogy a gyereket vállaló családokat bemutassák a közösségnek, ezért is indította útjára a Családi piknik nevű kezdeményezést a Pro

Pambus 2016-ban. Az egynapos rendezvény kimondottan a családoknak szól, szakmai előadások, játékok, légvárak, lovaglás, szalonasütés várja a meghívottakat, hogy együtt étkezzenek, beszélgessenek, közös programokon vegyenek részt. Ehhez csatlakozott az önkormányzat is, évente egy-egy oklevéllel és kis ajándékkal kedveskednek a kisbabáknak és szüleinek. „A lényeg, hogy számba vegyük őket. Ne csak „kő-beton” infrastruktúrát építsünk, hanem a családok érezzék azt, hogy egy közösséghez tartoznak, és hogy a közösség büszke rájuk” – magyarázta a polgármester.

A tavaly szeptembertől idén júliusig majdnem ötven gyerek született Mezőpanit községben. A születési tendencia változó évenként és településenként is, néhol valamivel több vagy kevesebb gyerek születik, de beállt egy bizonyos születési szint, és nem jellemző a községre a szaporulat csökkenése. Sőt, már vannak olyan családok, amelyek a második gyerek után bevállalják a harmadik vagy akár a negyedik kisgyereket is.

A tavalyi pikniket a járvány miatt nem tarthatták meg, de az elismeréseket átadták más körülmények között. Idén sem tudott minden meghívott jelen lenni, de sok mosolygós gyerekcsoportot láttak, és örülnek annak, hogy ezekre az eseményekre eljönnek néha a keresztszülők is, és ilyenkor nyilvánvalóvá válik, hogy a civil szervezetek mellett az önkormányzat is támogatja a családokat. „Az üzenet világos: mi büszkék vagyunk rájuk, és szeretnénk őket megtapsolni. Maga a tény, hogy évről évre mindenki igyekszik megjelenni, és velünk örül, azt hiszem, az maga a legpozitívabb visszajelzés arra, hogy kedvező a fogadtatás, hogy értékelik ezt a kezdeményezést” – tette hozzá Bodó Előd Barna polgármester.

RENDEZVÉNYEK

Táborzáró tárlat Mezőmadarason

Az augusztus 19-én kezdődött XX. Nemzetközi Mezőmadarasi Alkotótábor zárókiállítására 28-án, szombaton 13 órakor kerül sor a helyi Dr. Szekeres János Vendégház udvarán. A látogatók a táborban dolgozó 22 alkotó munkáiból láthatnak válogatást. A rendezvény támogatói a Comunitás Alapítvány, a Bethlen Gábor Alap, a Maros Megyei Tanács, a helyi református egyházközség, a Mezőmadarasi Polgármesteri Hivatal, valamint több magán-személy és vállalkozó.

Bánffy Miklósról emlékeznek

A Forгатag és az EMKE Maros megyei szervezete könyvbemutatóval és előadással emlékezik Bánffy Miklósról augusztus 26-án (ma) este 7 órától a Kultúrpalota kistermében. Szász László Bánffy Miklós, az erdélyi szellem

arisztokratája című tanulmánykötetét Filep Tamás Gusztáv eszméletörténész, a budapesti Kisebbségkutató Intézet munkatársa mutatja be. Közreműködik Szöllősi Kata, a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem hegedű szakos növendéke. Ezt követően Szétszórta címmel Bánffy Miklósné Várad Aranka naplójából készült egyéni estjét mutatja be Kilyén Ilka színművész. A rendezvényre díjtalan a belépés, a szervezők arra kéri a résztvevőket, hogy tartsák be a járványügyi intézkedéseket.

Vizsgaelőadás

A harmadéves bábszínészhallgatók színészmesterség vizsgaelőadása a Vásárhelyi Forгатag keretében lesz augusztus 27-én 19 órakor a marosvásárhelyi Levél utcai Stúdió 2.1-ben. Időtartam: 75 perc. Előzetes helyfoglalás nem szükséges. A darab szerzője: Elzbieta Chowanec, címe: Gardénia. Fordította: Pászt Patrícia. Rendező: Patkó Éva.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Katalin, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁMMENEDZSER: Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujzag.ro, tel. 0742-828-647.
REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn, tel/fax: 00-40-(0)265-268-854. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujzag.ro E-mail: nepujzag@e-nepujzag.ro
Telefon: titkárság: 0265/266-780 és tel/fax: 0265/266-270, közönségszolgálat: 0365/410-440, 0265/266-780. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben, tel.: 0742-828-647.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9-15 óra, péntek: 9-14 óra között, szombat vasárnap: zárva.

642357800069
ISSN 1220-3475 (print)
ISSN 1584-3238 (online)

Ludovic Orban, a nemzetvédő

Sértőnek nevezte kedde este Ludovic Orban, hogy Áder János a Krími platform elnevezésű rendezvényt megnyitó hétfői csúcserkeztelen párhuzamot vont Trianon traumája és a Krím annektálása között.

A koalíció vezetőinek tanácskozása után a Nemzeti Liberális Párt (PNL) és a képviselőház elnöke arra reagált, hogy a magyar államfő a kijeji fórumon mondott beszédében kijelentette: a magyarok tudatába mélyen beleégett mind a nagyhatalmi agresszió, mind pedig Trianon traumájának emléke, ezért pontosan tudják, hogy Ukrajna népe számára miért annyira érzékeny seb a Krím annektálása.

Ludovic Orban szerint Áder János „harcias” beszédének semmi köze a történelmi valósághoz, és Romániának egy ilyen

„sértést” „normális körülmények között” nem kell válasz nélkül hagynia.

„Romániára nézve sértő összehasonlítani a Krím annektálását egy olyan döntéssel, amely az első világháború végén fennálló nemzetközi kontextus alapján kifejezett népakarat nyomán született” – jelentette ki.

A koalíció vezetőinek ülése után az újságírók a kormányfőt is megkérdezték Áder János kijelentéséről.

„Ezekről a kérdésekről (csak) itt beszélünk, Bukarestben” – mondta Florin Cițu. Hozzátette: meglepte a PSD támadása ebben az ügyben, és hogy sokakat ez a téma foglalkoztatja, holott Ukrajnában egyebek mellett az ott élő román kisebbség anyanyelvű oktatási jogaiért emelt szót, maga a csúcstalálkozó pedig kötött keretek között zajlott le. (Agerpres)

Nincs erős Európai Unió bővítés nélkül, és nincs bővítés Szerbia nélkül

Nincs erős Európai Unió bővítés nélkül, és nincs bővítés Szerbia nélkül, ezért fel kell gyorsítani az ország csatlakozási tárgyalásait – hangsúlyozta Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter szerdán.

A tárcavezető Jadranka Joksimoviccal, Szerbia európai integrációért felelős miniszterével tartott közös sajtótájékoztatót Budapesten, aki Gordan Grlic-Radman horvát külügyminiszterrel együtt beszédet tartott a magyar nagykövetség éves értekezletén.

Szijjártó Péter a tárca közleménye szerint kijelentette, hogy a koronavírus-világjárvány fenekestül felforgatta az életünket, új politikai és világgazdasági korszakba léptünk, s kiújult a vita arról is, hogy hogyan nézzen ki az Európai Unió jövője, hogyan tehető ismét erőssé a közösség.

Aláhúzza: a nyugat-balkáni államok felvétele nélkül nincs erős Európai Unió, és Szerbia a térségben kulcsországnak számít, ezért semmiképp nem maradhat ki a bővítésből. Hozzátette, a régióban békére és nyugalomra van szükség, ehhez pedig nagy szükség van az európai integrációra.

„Arra kérjük nagy tisztelettel nyugati barátainkat, hogy ne blokkolják tovább a bővítési folyamatot. Természetesen az ő válaszuk erre, hogy nem is blokkolják azt. Ez a szavak szintjén igaz is, amikor viszont a tettek mezejére kellene lépni, akkor a pozitív döntések valahogy mindig elmaradnak” – mondta, hozzátéve, hogy az üres ígéretek a tisztelet hiányát jelzik, ami elfogadhatatlan.

A külgazdasági és külügyminiszter arról számolt be, hogy Szerbia készen áll tizenegy csatlakozási fejezet megnyitására, s ezt Magyarország is támogatná.

Kiemelte, hogy a Nyugat-Balkán szerepe és jelentősége most tovább erősödik, az afganisztáni „totális kudarc” ugyanis komoly migrációs kockázatot jelent Európa számára, a bevándorlók gyakorlatilag akadálytalanul eljuthatnak Törökországig, onnan pedig már csak egy lépés a régió. Hozzátette, Magyarország egy húszfős kontingenssel továbbra is támogatja Szerbiát a déli határa megvédésében.

Szijjártó Péter végezetül elmondta, hogy Magyarország nyugat-balkáni kapacitásfejlesztési programot indít Szerbiával közösen, amelynek keretében Széchenyi Programiroda nyílik Belgrádban. Emellett közölte, hogy tárgyalások zajlanak Szerbia csatlakozásáról a budapesti székhelyű Nemzetközi Beruházási Bankhoz.

Újságírói kérdésre válaszolva a miniszter közölte, hogy az afganisztáni mentési művelet a vége felé közeledik, annak pontos lezárását a hadsereg parancsnoka fogja bejelenteni. Arról tájékoztattott, hogy az akcióban valamivel több mint ötszáz személyt menekítettek ki, jelentős részüket amerikai és orosz kérésre, de van köztük néhány afgán–magyar kettős állampolgár is, illetve jelentős számban vannak olyan helyiek és családtagjaik, akik az afganisztáni magyar misszióknak dolgoztak.

Leszögezte: Magyarország ezenfelül semmilyen elosztási mechanizmusban nem kíván részt venni.

Olaszországban vakcinahiány miatt késleltetni akarják a harmadik dózist

A harmadik adag védőoltás helyett a római kormány a védettségi igazolás érvényességének hosszabbítását tervezi, ezzel egy időben Mario Draghi kormányfő az országba érkezett afgán menekültek minél gyorsabb beoltását rendelte el – jelentette az olasz sajtó szerdán.

Az eddigi kilenc hónapról egy évre akarják meghosszabbítani a két adaggal átoltottak védettségének érvényességét.

Az intézkedéssel el akarják kerülni, hogy az év elején beoltottaknak, többségükben egészségügyi dolgozóknak, már szeptember–októberben be kelljen adni a harmadik adag vakcinát, miközben az olaszok egy része még az első vagy második dózisban sem részesült.

A javaslatot a héten az egészségügyi operatív csoport véleményezi, de a római kormány a védettségi igazolás érvényessége meghosszabbítását a parlament szeptember 6-i ülésén be akarja jelenteni. A kormány ezenkívül kezdeményezi az oltottság kötelezővé tételét bizonyos szakmai kategóriák számára. A kötelezettség mostanáig csak az egészségügyben és az oktatásban dolgozókat érintette: az oltást megtagadó orvost vagy

tanárt más, a betegetől és a diákoktól távoli munkakörbe helyezhetik át, de állásából is felfüggeszthetik. További tervezett intézkedésként szerepel, hogy a társadalombiztosítási intézet nem állja az oltás nélkül karanténba helyezett dolgozók betegszabadsági költségeit.

Az országos oltási ütemezéssel megbízott kormánybiztos, Francesco Paolo Figliuolo tábornok bejelentette, hogy szeptember végére érhetik el a nyájimmunitást. Ez a lakosság nyolcvan százalékának átoltását jelenti. A hatvanmillió olaszból eddig 36,6 millióan kapták meg mind a két adag védőoltást, ami a 12 év feletti lakosság 67,6 százalékával egyenlő. A napi esetszám jelenleg hatezer körül mozog, de a nyáron jelentősen csökkent a naponta végzett tesztek száma. A kórházban kezelt betegek száma a járványkorlátozások június végi oldásától kezdve fokozatosan emelkedik: jelenleg több mint négyezer van a kórházban, több mint ötszázan intenzív osztályon. A halottak napi száma ismét túllépte a hatvanat, és a 2020 februárja óta elhunytak száma a következő napokban elérheti a 129 ezret, amely Európában a második legmagasabb Nagy-Britannia mögött.

Ország – világ

Otthoni oltást szabályozó rendelet

Elfogadta szerdai ülésén a kormány az otthoni, illetve a járóbeteg-szakrendelőben történő oltási tevékenységet szabályozó rendeletet. A jogszabály értelmében a családorvos az oltást igénylő személy lakóhelyén is beadhatja az igénylőnek a koronavírus elleni vakcinát. Ez esetben 60 lejes díjat számolhat fel oltásonként. A járóbeteg-szakrendelőben is felvehető a Covid-19 elleni oltás, 40 lejes díj kifizetése ellenében. Mindkét intézkedés 2022. március 31-éig érvényes. Ioana Mihăilă egészségügyi miniszter szerint ezekkel a céllal a koronavírus elleni oltás ösztönzése az idős korosztály, illetve a krónikus betegek körében. (Agerpres)

Bírságot a környezetvédelem a tengerparton

Összesen 997.700 lej értékben rótt ki bírságot a Környezetvédelmi Őrség a tengerparti üdülőtelepeken az augusztus 2-a és 22-e között végzett ellenőrzések nyomán. A Környezetvédelmi Őrség Facebook-oldalán közzétett bejegyzés értelmében a bírságok száma és értéke is megduplázódott tavalyhoz képest: 2020 nyarán 49 büntetést szabtak ki 430 ezer lej értékben, idén 92 alkalommal büntettek, összesen 997.700 lejre. Emellett egy esetben büntető feljelentést tettek egy, a corbui partszakaszon illegálisan felhúzott építmény felszámolására vonatkozó utasítás be nem tartása miatt. (Agerpres)

Az energiaárak liberalizálásának áldozatai

A sérülékeny fogyasztók védelméről szóló törvény gyors megvitatását és elfogadását kéri a Szociáldemokrata Párt (PSD). Az ellenzéki alakulat szerint a parlamentnek a szeptemberben kezdődő ülészak legelején meg kellene vitatnia és el kellene fogadnia a villany- és gázzámla-támogatásokról szóló jogszabálytervezetet, hogy az már október 1-jétől hatályba léphessen. Ha erre nincs lehetőség, a kormánynak sürgősségi rendeletben kell elfogadnia a sérülékeny fogyasztóknak nyújtandó támogatásokról szóló intézkedéseket. A PSD képviselői szerdai közleményükben azt írják, a Nemzeti Liberális Párt által bevezetett „felelőtlen liberalizáció” hatására tavalyhoz képest 70 százalékkal nőtt a villamos energia és a gáz ára, és jelenleg több mint 200 ezer háztartást fenyeget a szolgáltatás megszűntetésének veszélye, mert nem tudják fizetni a számlákat. (Agerpres)

Költségvetés-kiigazítás

Egyezség született a kormánypártok között a költségvetés-kiigazításról – közölte a koalíció vezetőinek kedde esti tanácskozása után Ludovic Orban. A Nemzeti Liberális Párt elnöke elmondta, a kiigazítást sürgősségi rendelettel fogadják el. A politikus a koalíció további döntéseiről is beszámolt. Ezek szerint a kormány sürgősségi rendelettel lehetővé fogja tenni azt, hogy a közberuházások esetében az építkezések kivitelezési szerződéseit utólagos módosításokkal az építőanyagok árához lehessen igazítani. Ludovic Orban elmondta, a koalíció elfogadta az USR PLUS több javaslatát is az Anghel Salignyrol elnevezett településfejlesztési program lebonyolításával kapcsolatban. Így például az önkormányzatok online nyújthatják be a pályázataikat, és létrehozhatnak egy platformot a beruházások nyom követésére. A programot várhatóan sürgősségi rendelettel fogadják el, még a költségvetés-kiigazítás előtt. (Agerpres)

Hollandiában afgán menekültek befogadása ellen tüntettek

A konfliktus sújtotta Afganisztánból kimenekített afgánok befogadása ellen tüntettek Hollandiában, az összegyűltek a holland állampolgárok elsődleges és mihamarabbi hazahozatalát követelték. Belgiumba evakuáltak szállító repülőgépek érkeztek Kabulból.

A holland sajtó szerdai tájékoztatása szerint a mintegy hatvan tüntető autógumikat égetett egy támaszpont előtt, ahol Kabulból kimenekített afgánokat helyeznek el személyazonosságuk ellenőrzése és a biztonsági átvilágításuk idejére. A helyi rendőrség közölte, az Amszterdamtól délre fekvő Harskamp katonai bázisa előtt tartott megmozdulás résztvevői közül senkit sem állítottak elő, de bírságokat róttak ki.

Az elmúlt napokban Afganisztánban élő holland állampolgárok mellett több száz afgán érkezett Hollandiába. A bázison kialakított központ 800 fő befogadására alkalmas, a táborban jelenleg 250 afgán tartózkodik. Az illetékes holland hatóság közölte, újabb befogadóközpontokat nyit Nijmegenben és Heumensoordban. A tálibok augusztus 15-i hatalomátvétele óta mintegy 1100 afgán menekült érkezett Hollandiába.

Közben a belga sajtó arról tájékoztattott szerdán, hogy 470 emberrel a fedélzetén két újabb repülőgép érkezett Kabulból

a belgiumi Melsbroek katonai bázisra. Az érkezők személyazonosságát ellenőrzik, és orvosi vizsgálaton, valamint koronavírus-teszten esnek át. Emellett az illetékes védelmi, hírszerző és biztonsági szolgálatok átvilágítják őket – közölték. Ez idáig mintegy 1300 belga állampolgárt és afgán segítőket sikerült evakuálni Afganisztánból. A tálib lázadók – akiket húsz évvel ezelőtt fosztott meg hatalmuktól az amerikaiak vezette nemzetközi katonai koalíció – augusztus 15-én néhány óra leforgása alatt harc nélkül elfoglalták Kabult, majd bejelentették, hogy véget ért a húsz éve tartó afganisztáni háború. Asraf Gáni államfő elmenekült az országból. A tálibok két nappal később közölték, hogy büntetlenséget biztosítanak minden állami tisztviselőnek, és felszólították őket, hogy térjenek vissza munkahelyükre. Bátorították a nőket, hogy csatlakozzanak az új kormányhoz. A tálibok közölték, hogy békés kapcsolatok fenntartására törekcsenek más országokkal, tiszteletben tartják a nők jogait az iszlám törvények keretében.

A nemzetközi koalícióban részt vevő országok és más államok Kabul, valamint a szomszédos Pakisztán fővárosa, Iszlámábád repteréről repülőgépekkel menekítik ki saját állampolgáraikat és azokat az afgánokat, akik ottani missziójuk során együttműködtek velük, és a tálib hatalomátvétel miatt most veszélyben érzik az életüket. (MTI)

Túl magasról nem látszik

(Folytatás az 1. oldalról)

Egyébként a minap a kormányfő is arról akarta meggyőzni az egyre szegényedő lakosságot, hogy nagyon jól élünk, és egyre több a nettó 3000 eurós fizetés. Vajon ezért fenyegeti szegénység minden negyedik romániai nyugdíjast és nem csak nyugdíjast? Az sem titok, hogy az Eurostat adatai szerint jóval magasabb az Európai Unió átlagánál azoknak a romániai nyugdíjasoknak az aránya, akiket a szegénység réme fenyeget.

Visszatérve az elejére: a pénzügyminiszter bakija érthetetlen, hiszen a magánszféra jövedelméből, tehát tisztában kellene legyen bizonyos dolgokkal, ellenben, ha az önéletrajzát nézzük, azonnal kiderül, hogy jómódú szülők gyermeke, akit startból nem érdekelnek az olyan „apróságok”, mint a minimálbér vagy az inflációs ráta. Sem az, hogy több mint egymillió román állam- és szavazópolgár él (él?) havi 1.386 lejből. Meg sem kell játszania az érdeklődést, hiszen az idén nem tartanak parlamenti választásokat, csak belső választások lesznek, és ilyenkor nem jut idő a „népre”. Majd az általános választási kampányban.

A magas kormányfői és miniszteri bársonyszékből nem lehet lelátni a nyomorúság sötét bugyraiba.

Látványosan haladnak az építéssel

(Folytatás az 1. oldalról)

Tekintettel arra, hogy a munkálatokkal kedvező ütemben haladnak, a Marosvásárhelyen kezdődő 4,7 kilométeres négycsíves gyorsforgalmi utat és ennek folytatásában az A3-as autópálya Transilvania repülőtérről vezető 4,5 kilométeres szakaszát már az idén átadhatják, holott a kivitelezési szerződésben a 18 hónapos határidő jövő év elején jár le. Azt, hogy az út szakaszt átadják, Cătălin Drulă szállításiügyi miniszter is megerősítette, aki múlt hónapban látogatott az építőtélepre.

A Strabag az éveken át tartó huzavona és óvások után későn, 2020 májusában kapta meg a kivitelezés jogát. A pályaépítési munkálatok körülbelül 60 százaléknál tartanak, az építőknek a bekötőutakhoz három hidat és felüljárót, az autópályához hat hidat és felüljárót, továbbá két csomópontot kell megépíteniük. A munkálatok értéke 192 millió lej.

A bekötőút és a rövidke pályaszakasz (összesen 9,2 km) közelgő átadása örvendetes, viszont a marosvásárhelyiek már most attól tartanak, hogy a Dózsa György utca nem tudja elnyelni a bekötőúton a pályáról befolyó forgalmat. Így a Dózsa György utcában ma is tapasztalható óriási dugók nemhogy megszűnőnek, hanem még súlyosabb lesz a helyzet, csak ara-

szolva lehet bejutni a városközpontba. Akkor lenne jó, ha az A3-as autópálya mielőbb folytatódna Ákosfalva irányába, így az átutazó forgalom kikerülné a várost.

Szeptember 15-ig várják az ajánlatokat a Maroskece–Aranyosgyéres szakaszra

A bekötőút megépítésével a marosvásárhelyi Dózsa György utcából lehet ráhajtani az A3-as autópályára, ami Maroskeceig van kész. Itt megszakad a pálya, mert a Maroskece–Aranyosgyéres közötti szakasz kivitelezésével 2015-ben megbízott Straco cég csődbe ment. Vele ez év márciusában szerződést bontottak, de a bukaresti törvényszék a szerződésbontást felfüggesztette. Júliusban feloldódott ez a jogi akadály, és a Közúti Infrastruktúra Kezelő Országos Társaság (CNAIR) meghirdethette a pályaszakasz befejezésére vonatkozó pályázati kiírást.

A Maroskece–Aranyosgyéres közötti 15,7 kilométeres pályaszakasz körülbelül 40 százalékban készült el. Az új szerződés értékét 380–450 millió lej körüli összegre saccolják, ami jóval magasabb, mint a 280 milliós felbontott szerződés. A munkálatok kivitelezésére jelentkező cégek szeptember 15-ig nyújthatják be az ajánlataikat az elektronikus közbeszerzési platformra.

Fotó: Nagy Tibor

Drágulhat a kenyér

Fotó: Nagy Tibor

Az idei gabonatermés az eddigi adatok szerint meghaladja a 15 millió tonnát – nyilatkozta az Agerpres hírügynökségnek Adrian Oros mezőgazdasági miniszter, hangsúlyozva, hogy ez nem az ő érdeme.

A tárcavezető elmondta, hogy búzából és árpából 11,4 millió, illetve 1,9 millió tonnás rekordtermést jegyeztek, a repcetermés pedig először haladta meg a 3 tonnát hektáronként. Ezek az adatok szerinte azt bizonyítják, hogy Romániának óriási mezőgazdasági potenciálja van, és a termelők jó munkát végeznek.

A 11,4 millió tonnás búzatermés Adrian Oros szerint nagyon nagy mennyiségnek számít. Emlekezett arra, hogy Románia uniós csatlakozásának évében, 2007-ben mindössze 3 millió tonna búza termett. „Nyilván a termés a bevetett terület nagyságától függ, de örvendetes, hogy a hektáronkénti termésátlag is 5,3

tonnára nőtt” – mondta a miniszter.

A tárcavezető adatai szerint a hektáronkénti termésátlag búzából a nyugati és déli megyékben haladta meg az országos átlagot.

A búza árának várható alakulásáról elmondta, hogy ezt a globális termésmennyiség és a nemzetközi piac határozza meg. A globális mennyiség idén 16 millió tonnával csökkent, Kína pedig a tavalyi behozatalánál 41 millió tonnával nagyobb búzaimportra készül, tehát a gabona iránt megnőtt a kereslet. „Ez a magyarázata annak, hogy az idei rekordtermés ellenére a kenyérbúza és a kenyér ára nőni fog” – magyarázta Adrian Oros, hozzátéve, hogy a kenyér árának 65-70 százalékat a búza ára képezi.

A mezőgazdasági miniszter emlékezett arra, hogy tavaly a szárazság miatt gyenge volt a hazai gabonatermés, ám mivel a globális termés rekordot döntött, a kenyérbúza ára nem nőtt látványosan.

Orgonafánk halálára

Az augusztus eleji vihar, mintha gonoszkodni akart volna, kidöntötte, jobban mondva derékba törte kedvenc orgonafámat. Azt a magasra nőtt kerti dísznövényt, amely az ablak előtt erkélyünkig nyújtzkodott, és lassan még ennél is tovább, merészen a második emelet felé tartott. Bevallom, nem tudom, ki vagy kik laknak a második emeleten abban a lakótelepi tömbházban, amelyben immár sok éve éldegélünk, jobb és borúsabb napokat számlálva, de nem voltam irigy, arra gondoltam, még néhány május, és „másodikokék” is közvetlenül élvezhetik ezt a giccsesen gyönyörködött, műdalokban és nótákban gyakran megénekelt botanikumot.

Tudóskodásom azzal tetézem, hogy megtekinttem az elektronikus kézikönyv idevágó fejezetét, és onnan emelem át a következőket, melyek kultúrtörténeti beccsel bírnak: „A közönséges orgona vagy májusi orgona (*Syringa vulgaris*) az olajfélék (*Oleaceae*) családjába tartozó faj. A Balkán-félszigeten őshonos fajt először a törökök ültették kertekbe, tőlük került a keresztyén Európába. Török nevéből (*leylak*) származik a magyarban (és sok más európai nyelvben) a **lila** szín neve is.” Most zavarban

vagyok, nem tudom, a jelenlegi törökországi kontextusban illendő-e emlékezni Hunyadi Jánosra és más törökverő hősökre, vagy főkulcsalunk a művelődéstörténeti és filológiai lílára?

Nyilvánvalóan üdvösebb ideológiai meggyőződés nélkül szeretni. Ugyanis az orgona minden körülmények dacára élvezhető, megfesthető, ajándékozható, letörhető és a piacon zugárúként kereskedelmi forgalomba hozható. Ezenkívül ápolható, árnyékában hűsölni lehet, embertűrő. Ámbátor strandok pázsitjára és más mondén helyekre nem ültetik ki, valahogy minden lilázmánya ellenére diszkriminált. Olyan, mint egy öreg hölgy, akiről a háta mögött számos gáláns kalandról, híres szeretőkről mesélnek, viharos múltját irigylük a mai egysíkúak, mobiltelefonra felkentek, de ha megjelenik a társaságban, tiszteletet parancsol, térdhajlás illeti meg, rögtön elhallgatnak a rossznyelvek és a jók is, lopva arcát fürkészik, az elmuló vagy soha el nem hervadó szépséget. Amint már piktorok és fotográfusok is megörökítették. Felkérték, de a hölgy olykor nemet mond. Teheti, övé a szépség.

Sajnos mindez már a múlté. A kidőlt fa ott hevert a tömbházi gye-

pen, amelyet a hosszú aszály hatalmas foltokban teljesen megsárgított – nem szokták öntözni, mert mindenki retteg a magas vízszámlától, vagy az embereknek nincs szüksége a blokkvilágban afféle kerti locsolótömlőre (újabbán megint terjed a **slag** kifejezés, nesze neked nyelvújítás, szómagyarítás), holott a közelben van egy

Csütörtöki kimenő
– Sebestyén Mihály rovata –

csorgó, mely a közpark egyik sarkában áll, ki van képezve, betonozva, agg urak, régi melósok, nyugalmazott, vastag szemöldökű ezredesek és lilásvörösre ápoltságú nők járják oda műanyag palackokkal friss forrásvízért hajnalban vagy késő délután; a park amúgy már volt irodalmi helyszín is Dragomán György regényének jóvoltából, de aztán a közelmúltban lezajongott törvényhatósági választások előtt még egy utolsó kortesfogásként C.M. (egykori vicemajor) telerakta tornaszerekkel és fölösleges kerti bútorokkal, megfosztva a parkot levegős, szabadidős, kellemes jellegűtől – nos, felszusszanva a hosszú közbeékelte mondat után, átlépve az értelem hűsítő párapaját, oda akarok el-

jutni, hogy a kettétörött fa teteme napokig ott hevert a holt füveken. Senkinél nem akadt kisbalta, szekerke, kézfűrész, druzsba vagy e-féle férfias vágószerszám (beleértve a hely krónikásait is). Mintha csak a hiányát, a veszteséget akarná növelni, fácskánk holtában sem hervadt azonnal, levelei feszesek maradtak, az elszáradt, soha le nem tört virágzata, mely magtárrá száradt, szóródott szét csupán, abban a reményben, hogy holtában is megajándékozhat utódaival: szóval lesz még itt májusi orgia, orgonavirágzás, lesz még lilulás, sose búsuljatok.

Aztán egy délelőtt, a sajnálatos eseményeket követően (a kifejezést akkor hallottam először; amikor a hivatalos kádári média az 1956-os forradalmat emígyen eufemizálta), miközben újabb halhatatlanjaimat gépbe zsúfoltam, hallottam, hogy a környék gyűjtögető életmódot folytató izmos egyedei egyszerűen megtrágyálták a fát, és elhúzták, elhurcolták a hulladéknegyedbe, oda, ahol a köztisztaság oltárának mellékkapornái állanak. Itt, igen, csak itt szenvedett ki végleg. Valószínűleg felapritják, eltüzelik, vagy másként hasznosítja a városi keréscsészét (melynek székhelye egykor a Ligetben volt; Bernády korában valószínűleg nem foglalkoztak fagyalmazással a tanult műkertészek).

Senki sem fog belőle kopjafát vagy kapanyelet faragni, sem más dísz- és haszontárgyat. Nem is tudom, alkalmas-e ilyen szerepkör betöltésére?

Gyermekkoromban a nagy házban, ahol éltünk az Egyetem utcában, kertünket az egyetemtől (MOGYI) sok helyen átluggatott drótkerítés és orgonabokrok sövénye választotta el. Sűrűsége miatt mi csak Kiserdőnek neveztük. Nem tudom, ki lehetett a kadétskola kertésze, de nagyszerűen megtervezett park volt a főépület előtt, és a mi kertünket is avatott kéz mívelte, míg jött a háború, menekülés, újvilági birtokba vevés, pusztítás. A kései utódok őszinte sajnálata.

Kitűnő búvóhely volt, és májusban csokorszedésre bőségesen adakozó. Mellette valódi, egykor szabályszerű lugas állott, fehérre festett fémvázas szerkezet, színes üveglapokkal fedve. De mire 1953-ban beköltöztünk, a régi nagyság, a kadétskolai oktatástisztek kerti építménye már csak megfordíthatatlan romlásában emlékeztetett a valamikori kényeztetésre és luxusra. A délutáni habos kávéra és kuglófra, amit a lugasban szolgáltak fel a tisztiszolgák és inasok.

Csupán az orgonafák virultak, sűrűsödtek évről évre. Ady úgy mondaná: a diadalmas élet csodája.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Menyhárt Borbála

Időskori demencia

Nemcsak a beteg, az öt ápoló családtagok is szenvednek

Szakemberek, idősekkel dolgozó szervezetek jelzik, de talán a saját környezetünkben is tapasztaljuk, hogy egyre gyakoribb az időskori leépülés, a demencia. Azonban talán a demens idősnel is nehezebb helyzetben vannak az öt gondozó hozzátartozók, akiknek az ápolással járó nehézségek mellett végig kell nézniük azt, hogy szerettük fokozatosan leépül, egyre több odafigyelést igényel, és egy idő után már nem is nagyon hagyható magára. A legfrissebb adatok szerint Romániában 35 ezer személyt diagnosztizáltak demenciával, de ez csak az a 13 százalék, akik orvoshoz fordulnak, és ők is sokszor túl későn. Országos viszonylatban a becsült szám 300 ezer körüli. A betegségről beszélgettünk dr. Kiss Gabriella szakemberrel, aki a demencia és a család témakörben írta doktori disszertációját.

Menyhárt Borbála

– Az utóbbi időben egyre több erdélyi településen kerül sor a Caritas szervezésében az Alzheimer-café rendezvényre, amelyekre Önt hívják a kezdeményező, hogy a doktori disszertációjából született kötetet ismertesse, és útbiztatást nyújtson az érintetteknek és családjuknak. Mi tehát az Alzheimer-café célja, miként próbál segíteni?

– Az Alzheimer-café a demenciával élő személyeket gondozó családtagok támogatására jött létre. Hollandiában 1997-ben dr. Miesen Bere pszichiáter és geriáter főorvos, Magyarországon 2014-ben dr. Menyhárt Miklós családorvos kezdeményezésére, Budapesten az INDA (Interprofesszionális Demens Alapprogram), a Katolikus Szeretetszolgálat Idősek Otthona dr. Egervári Ágnes, dr. Vajda Norbert vezetésével, 2015-ben Sopronban dr. Sütő Teréz, az Európai Ház Alapítvány elnöke indította útjára az Alzheimer-café, és 2018 szeptemberében elhozta a modell Csíkszeredába. Októberben dr. Veress Albert pszichiáter főorvos kezdeményezésére indult a café, amely bemutatott a doktori tudományos kutatásom eredményeit, és novemberben a Gyulafehérvári Caritas Szent Erzsébet Idősek Otthonában indítottam el az otthonban dolgozó szakmai csapatunkkal együtt, amelyre családorvosokat, szakorvosokat, hozzátartozókat, szakembereket, érdeklődőket hívtunk meg. Az első találkozón 56-an vettünk részt. Az volt a célom, hogy bemutassam a kutatásom eredményeit, és feltárjam a demenciával élőket gondozó családtagokat érintő terhelődések sorozatát és a társadalom hiányosságait. Egy érzékenyítő, figyelmet felkeltő, a probléma hitelességét bemutató találkozó volt, ahol az előadás után négy csoportban kidolgoztuk a felmerült kérdéseket, amelyeket a magyarországi gerontológiai lapban publikáltam.

Nagy öröm számomra, hogy Erdély egyre több településére hívnak, vagy én keresek meg olyan embe-

Dr. Kiss Gabriella

reket, akik szívesen együttműködnek, és így egyre több családon segíthetünk, hiszen Gyergyószentmiklóson kívül most már Brassóban, Sepsiszentgyörgyön, Erdővidéken Baróton, Zetelakán, Madéfalván indítottuk el a támogató jelleggel működő Alzheimer-café. Marosvásárhelyen 2020 októberében a Gyulafehérvári Caritas idősprogramjának szakemberei online indították el. Szeptember végén Gyergyóalfaluban és október 1-jén Gyergyóditróban nyitunk Alzheimer-café. Kolozsvárról is jött felkérés, erre most tervezzük az időpontot.

A rendezvényen az előadás mellett *A demencia és a család* című könyvem is bemutatásra kerül, amelyet négynyelvű szakirodalomból dolgoztam fel, és minden egyes fejezethez egy hiteles esetbemutatót kapcsán a gondozókat is megszólaltatom, ehhez társulnak a konklúziók és három, akár négy olyan kérdés, amelyek az olvasót szólítják meg.

Tudjuk azt, hogy amikor egy demenciával élő személyről beszélünk, akkor több generációt érintő probléma merülhet fel. Hiszen egy háztartáson belül együtt élhet az idős személy, a gyereke, az unoka és akár a dédunoka. Ezért nagy szükségét látom az információátadásnak, az érintettek primer gondozói képzésének és a prevenció programoknak. Ezek az alkalmon a hozzátartozóktól hozott hiteles esetszemléletek alkalmával interaktív beszélgetésekre kerül sor, és a probléma megoldására irányuló javaslatokból nagyon sokat lehet tanulni, megérteni a betegséget, annak lefolyását. Olyan technikákat, ápolási modelleket, jó gyakorlatokat sajátíthatnak el, amelyben a személyközpontú gondozás kerül fókuszba, könnyebbé válik a gondozás, és ezzel a gondolkodásmóddal nem betegszik meg a gondozó, ezáltal beszélhetünk a prevencióról. Ezek a rendezvények ingyenesek, bárki részt vehet, ahol elindul egy párbeszéd a generációk között. Megismerik a hasonló helyzetben lévő gondozó családokat, megértésre, pozitív erőforrásra találnak, ezzel csökkentve az elkeseredést és az izolációt. Ugyanabban az időben, ugyanazon a napon és ugyanazon a helyen szervezzük, amelyen 30-50 személy vesz részt. Ha bele-

gondolunk, ez 30-50 család.

– *Környezetünkben is sokan tapasztaljuk, hogy egyre több a demens beteg, egyre korábbi életkorban jelentkeznek a tünetek, és egyre több család kerül emiatt nehéz helyzetbe. Tényleg ez a valóság, Romániára is jellemző a növekvő tendencia ezen a téren?*

– Az Alzheimer Világszövetség (ADI) már a 2009-es jelentésében közölte, hogy a demencia világméretű prevalenciájának adatait, amelyet világszerte

154 tanulmány alapján nyertek. Azt láthatjuk, hogy míg 2010-ben 36 millióra becsülték a demenciával élők számát, 20 év múlva, 2030-ra majdnem duplájára, 66 millióra és 2050-re 115 millióra fog gyarapodni a számuk.

A Romániai Alzheimer Szövetség 2021-es adatai szerint közel 300 ezerre becsülik Romániában a demenciával élők számát, ebből 35 ezer személyt diagnosztizáltak, és sajnos 13% alatt van azoknak az eseteknek a száma, akik eljutnak orvoshoz, de legtöbbször a beavatkozás már későn történik. Ha a Gyulafehérvári Caritas idén 25 éves gyergyószentmiklósi Szent Erzsébet Idősek Otthona adatait vesszük, ahol már én is 25 éve dolgozom, azt látjuk, hogy még kezdetben csak fennjáró, egészségesen öregedő személyek költöztek be az otthonba, mára az otthon lassan átszerveződni látszik. Míg 2003-ban 13 demenciával élő személy élt az otthonban, jelenleg a 156 idősből 70-en a demencia valamely formájával vannak diagnosztizálva. A középsúlyos és súlyos demenciával élők számára egy 54 személyt befogadó teljes részleget működtetünk. Dr. Szabó Lajos PhD, klinikai pszichológus – aki a doktori kutatásom alatt a szakmai mentorom volt – javaslatai alapján megfelelő környezeti feltételeket, szakképzett személyzetet, személyközpontú gondozást, mentálhigiénés foglalkoztatást biztosítunk. A mindennapi munkám során azt tapasztalom, hogy egyre több család fordul hozzánk segítségért, akik demenciával/ Alzheimer-kórral élő időssel élnek együtt. Tíz beutalásra váró kérésből legalább hét eset demencia. Elgondolkodtató tehát, hogy milyen irányba haladunk.

– *Talán magánál a betegnél is nehezebb ez a helyzet a hozzátartozóknak, hiszen szembesülniük kell azzal, hogy szerettük napról napra egyre jobban leépül szemmel, talán már fel sem ismeri őket, és gyakorlatilag úgy kell gondoskodniuk róla, mint egy kisgyerekről. Hogyan élik meg a családtagok ezt a helyzetet, mi okozza számukra a legnagyobb nehézséget?*

– A kutatásom eredményeire hivatkozva elmondhatom, hogy a gondozó családtagok már a diagnózis felállításánál sokkolódnak, hi-

szen beigazolódik egy olyan betegség, amiről tudjuk, hogy nem gyógyítható. A betegség lefolyása 6-10 évig is eltarthat, mialatt az érintett személy kognitív funkcióit építi le, így gyakorlatilag a család egy édesanya, édesapa lassú elvesztését kell hogy megélje. Ezt nevezhetjük a gondozó családoknál a szubjektív érzelmi, lelki terhelődésnek. A személyiség megváltozásával együtt, a nagyfokú feledékenységgel felerősödik a tér-idő orientációs zavar, a régebben ismert emberek fel nem ismerése, a mindennapi életvitelnek az elhanyagolása, az önellátó képesség, a szociális kapcsolatok fokozatos elvesztése. Itt már objektív terhelődésről beszélünk, ami azt jelenti, hogy a gondozó családtag fokozatosan átveszi a beteg személyiségét a felügyeletét, menedzselését. Fontos azonban a család részéről a megértés, szeretetteljes gondozás, a betegség okozta, furcsának tűnő viselkedéseknek, téveszméknek a megértése, és nem a beteggel való ellenkezés, hiszen ez esetben konfliktusok sorozata léphet fel. A beteg számára megszűnik a kulturális szabályok, a normák, a mit szabad és mit nem. Ami segítheti a gondozást, az a családon belüli jó kapcsolat. A demenciával élő személyeknek egy jó barátra van szüksége, aki megérti és nem folyton kijavítja, helyreigazítja, „hogy ez nem így volt, és ebben nincs igazad!” A beteg édesanyjához, édesapjához szeretne hazamenni, és ez jellemző majdnem minden esetben, holott már házasságban élő gyerekei és sok esetben unokái, dédunokái vannak. A középsúlyos stádiumra jellemző, hogy elkoborolhat otthonról, munkába indulhat, vagy bármilyen más ügyintézésre, ami már nem valós, de számára a múlt a jelenben, az itt és mostban történik, és sajnos sok esetben ezek a betegek nem találják hazát. Képesek több kilométert gyalogolni éjtel és szomjan, és keresni azt a világot, amelynek a cselekménye bennük zajlik. Azt is mondhatjuk, hogy a gondozott személy egy másik dimenzióban él, és a gondozó családok számára ez jelenti az egyik legnagyobb nehézséget, hogy az ápolás, gondozás mellett egy olyan személyiségváltozást tapasztalnak meg, amelyre ők nincsenek felkészülve. A demencia során a személyiség alapvető tulajdonságai is kieleződnek. Ezáltal lehet valaki békés vagy éppen ingerült, agresszív. A gondozói attitűd ugyanúgy hatást gyakorol a beteg viselkedésére.

Két gondozó családtagot idézek a könyvből: „– Te ki vagy? – kérdezi a férjem. – Én vagyok a feleség, 40 éve élünk együtt! – De csak néz, csak néz, de már nincs velem! Sokszor elgondolom, hogy ez az élet így már semmit sem ér. Azt érzem, megghas a szívem. Ehhez a mindennapi »életnek nevezett létezéshez« egyedül a régmúlt emléke és a szeretet ad erőt...” „Nem ismeri meg a családját, lassan mintha valamilyen más világban élne. Az ismerősök, barátok is távol maradtak (...), azt mondják: nem zavarunk, mert tudjuk, hogy a beteg baj van. Az érzelmi vonal sajnos elmarad. Elveszítjük lassanként egymást!”

A gondozó családoknak a gondozási ív mellett a saját életvitelük is megváltozik, a gyerek szerepéből szülő szerepbe és ápoló szerepbe lépnek. Felcserélődnek a megszokott szülő-gyerek kapcsolatok, és ezek a változások nagyon sok lelki terhet róhatnak a gondozókra, dilemmák sorozatát élik meg. A betegség lefolyását, a gondozás művészetét, a gondozott személy megértését meg kell tanulni, hiszen a kognitív funkciók leépülésével, a kommunikáció elvesztésével felerősödik az érzélem. Azonban ebben a helyzetben nem infantilizálódhat a felnőtt személy, tehát nem kezelhetjük kisgyerekként még akkor sem, ha már

inkontinencia lépett fel, és be kell pelenkázni, vagy etetni kell. Kegyetlenül nehéz annak a demenciával élő személynek, aki ebben a helyzetben van, és még időközönként tisztá pillanatai vannak. Szembesül a saját tehetetlenségével egy ködös világban, amelyet nem ismer, illetve a kiszolgáltatottsággal. Ez különösen jellemző a kezdeti stádiumban lévőkre. Képzelnék csak el, hogy a gondozás során a személyiség és intimitás teljes elvesztése történik, és a beteg rá van utalva egy külső egyénre, aki gondját viselve, döntéseket hoz helyette, és megszabja, hogy mikor mehet ki és mikor nem, meg azt is, hogy hová mehet és hová nem, nem beszélve arról, hogy a saját időkorlátait is más irányítja. Tehát amikor a gondozó családotról beszélünk, egy percig sem veszíthetjük szem elől a gondozott személyt, aki ember, aki akkor is értékes kell maradjon, amikor már semmire sem képes, és valamikor a családnak, a társadalomnak ugyanolyan tagja volt, mint most mi. A gondozási ívben egyedül a megértés, szeretetteljes attitűd tudja feloldani a betegben a bizonytalanságot, és megerősíteni a gondozókat a bizalmat, a megértést sugárzó erő.

– *Miért éppen ezt a területet választotta a kutatása tárgyául?*

– A munkám során nagyon sok gondozó családdal találkoztam, és szembesültem a problémáikkal. Mielőtt egy idős személynek az otthonba való elhelyezésére kerülne sor, először a gondozó családtaggal találkozunk. Ezek a találkozások és a megosztott ösztöne beszélgetések, illetve annak a felismerés, hogy a nyugat-európai országokhoz viszonyítva sem Magyarországon, sem Romániában nem kutatják a demenciával élő személyeket gondozó családok terhelődését, készítették arra, hogy a doktori kutatásom tárgyául ezt a témát választam. Budapesten az ELTE Interdiszciplináris Társadalomkutatások Doktori Iskola nappali szakra felvételiztem. Dr. Szabó Lajos PhD, klinikai pszichológus volt a szakmai mentorom, aki a demenciával élő személyekkel való munka sokévi tapasztalatát adta át, és aki három év alatt szupervizálta a munkámat, a kutatásomat. Nagyon hálás vagyok érte! Úgy éreztem, hogy ezzel a témával foglalkozni kell, nem gondoltam a nehézségekre, csak a cél volt előttem, hogy a gondozó családok nehézségeit ki kell vinni a társadalomba, beszélni kell róla, hiszen mire bekerül egy demens beteg az idősök otthonába, már a családtagok sok esetben meg vannak betegedve. Nagy elhatározás volt részemről ez az egyszemélyes kutatás, azt is tudtam, hogy nem lesz egyszerű egyedül végigvinni, de ragaszkodtam hozzá, hogy jelen legyek, és a gondozó családtagokkal való többszöri találkozás során hiteles tapasztalatot legyen. A kutatáshoz amerikai és nyugat-európai szakemberek standardizált felmérési eszköztárát használtam, és egy hatülees fókuszcsoportot is megszerveztem, ezáltal kerültem még mélyebb kapcsolatba a hozzátartozókkal. Több mint 700 kérdőívet dolgoztam fel. A doktori kutatásom 2014–2017 között zajlott 100 családdal, 50 családot személyesen a saját otthonukban kerestem fel, és 50 családdal a Szent Erzsébet Idősek Otthonában végeztem el a kutatást, amelynek eredményeit a 2020-ban megjelent *A demencia és a család* című könyvemben közzétettem.

Igaz, hogy az időskor rizikófaktorának nevezzük a demenciát, viszont én a kutatásom során azt tapasztaltam, hogy a 100 családból 12 gondozott személy 45–64 év közötti, 15 személy 65–74 év közötti életkorú, míg a többség 75–94 év közötti életkorban van.

(Folytatás a 7. oldalon)

Sokan kíváncsiak a csokoládékészítés rejtelseire „Csokibirodalom” a Székelyföldön

Kevés az az ember, aki nem szereti a csokit, viszont a csokoládé szerelmesei között bizonyára nincsenek túl sokan azok, akik pontosan tudják, hogyan is készül a kedvenc édességük. Eppen ezért kiváló családi programnak bizonyulhat egy látogatás a csíkszentimrei Krausz kézműves csokikészítő műhelyben, ahol a család apraja-nagyja betekintést nyerhet a csokoládé előállításának a rejtelseibe. A családi vállalkozásként létrejött kis üzemben készül tejes, fekete, diókrémmel töltött, gyümölcsös és kávécsoki, illetve a műhelylátogatásra érkezők olyan különlegességeket is megkóstolhatnak, amelyek másutt nem kaphatók.

Menyhárt Borbála

Gyerekkori álma valósult meg a csokoládékészítő műhely létrejöttével Fazakas Szilárdnak, aki feleségével együtt családi vállalkozásként működteti a csíkszentimrei kis üzemet. Mint mondta, még gyerekkorában „elraktározta” a majdani terveit közé, hogy szeretne csokit készíteni, mivel nagy csokoládérajongó volt. Amikor az édesapja hazaérkezett a németországi munkából, a csomagot mindig tele volt csokival, amit Szilárd és a testvére előszeretettel dezsááltak meg. A fiatal vállalkozó az egyetemi éveit Kolozsváron töltötte, ahol megismerte a feleségét, és családi vállalkozásként létrehoztak egy fagyizót a kincses városban, ami idővel egyre fejlődött. Mind több külföldi, illetve hazai szakmabeli kiállításra fordultak meg, ahol Szilárd ismét találkozott a csokival, és újra megfogalmazódott benne, hogy jó lenne ezzel foglalkozni. A sors úgy hozta, hogy Csíkszentimrén örökölték egy házat, így 2018 őszén hazaköltöztek, és belevágtak a kézműves csokoládé gyártásába. Első lépésben saját pénzből vásároltak

egy gépet, majd egy sikeres pályázatnak köszönhetően egy gépsort is beszerettek, ugyanakkor a szülei is besegítettek. A vállalkozás elindítását jó másfél-két éves munka előzte meg, hiszen le kellett tesztelni az alapanyagokat, ki kellett találni egy olyan terméket, ami nagyjából egyedi, meg kellett tervezni az arculatot – eleveníti fel nagyvonalakban a vállalkozás elindításának a kezdeteit Szilárd. Mint mondta, az épület helyén, ahol most a csokigyártó labor van, az ő gyerekkorában istálló volt, azt kellett átalakítaniuk, a vállalkozás neve, a Krausz pedig a dédnagymamájának a családneve volt, akitől a házat örökölték.

Kézművescsokoládé-műhelyről lévén szó, a temperálási folyamat gépesítve van, viszont a csokoládé formákba való öntése, a díszítés, csomagolás mind kézzel történik. Családtagok, barátok vesznek részt ebben, még a nagymamája is. Ugyanakkor sok nyugdíjas lakik az utcában, akik lelkesen besegítenek, például a csomagolásba – teszi hozzá.

A gyümölcsösítő a tepertős csokoládéig

A Krausz csokiműhely megálmodója szerint a csoki minősége elsősorban az alapanyagon múlik.

– Az a titkunk, hogy nincsen titkunk, csupán kiváló minőségű alapanyagokat használunk, a jó tejszokinak igazából csak négy összetevője van: kakaóbab, cukor, tejpor és stabilizátor, amit úgy kell elképzelnünk, mint a piskótában a tojást – mutatott rá Szilárd, majd hozzátette: – Persze a technológiának is szerepe van a jó minőségű termék előállításában, mintegy hetvenórás folyamat, amíg a száraz alapanyagból folyékony massa lesz.

A csíkszentimrei vállalkozás egy belga céggel működik együtt, a fő alapanyagot tőle szerzik be, a többi pedig, például a csokoládéba kerülő szezongyümölcsök, valamint a cukor, a tejpor mind helyi termékek. A szempont mindig is az volt, hogy helyi alapanyagokat felhasználva különleges termékeket állítsanak elő. A Krausz-műhelyben négyféle táblás csoki készül, kétféle étcsoki és kétféle tejes. Fekete csokit előállítanak erdei gyümölcsös (jelenleg málnás és vörös áfonyás), valamint erdei mogyoró és kandírozott narancsos ízesítésben. Ez utóbbit Szilárd a felesége kedvéért kezdte el készíteni, ugyanis ez a kedvence. Tejszoki készül

szintén gyümölcsös változatban, illetve van egy kávécsokoládéjuk, amihez egy sarmasági pörkölőből szerzik be a kávéját. A vásárlók egyik nagy kedvence a diókrémmel töltött csoki. A csokoládékészítő mester azt is elárulja, hogy az egyik partnerüknek, egy brassói húsfeldolgozó cégnek, kérésre, készítettek tepertős csokit, ami meglepően finomra sikeredett.

Az egyik legnépszerűbb a kávécsoki

A Krausz-műhelyben készült kézműves csokoládé a helyszínen is megvásárolható, illetve partnereken keresztül értékesítik őket: többek között egy közismert ajándékboltláncban, virágüzletekben, alkalomadtán pedig vásárokbá is eljár a Fazakas család. Gyakorlatilag Erdély összes városában kapható Krausz-csoki.

Érdeklődésünkre Szilárd elárulja: a legnagyobb népszerűségnek a kávécsokijuk örvend, az idősebb vásárlók többször jelezték, hogy a rendszerváltás előtt létezett egy úgynevezett mokkacsoki, és a kávé Krausz-csokoládénak az ízvilága arra emlékezteti őket. A diókrémes szeletek szintén nagy sikernek örvendenek, a hölgyek nagy kedvence pedig a kandírozott narancsos fekete csoki – tudtuk meg.

Az ország minden pontjáról érkeznek látogatók

– A műhelylátogatást mint programlehetőséget a tavaly, a járvány

okozta körülmények között indítottuk el, mert gyakorlatilag a csőd szélére kerültünk, ezért döntöttünk úgy a feleségemmel, hogy próbáljuk meg kinyitni a kapukat, hátha valaki kíváncsi arra, hogy miként készül a kézműves csokoládé. Meglepően nagy volt az érdeklődés. A látogatás során bemutatjuk a műhelyt, létrejöttének a történetét, a csokoládé előállításának a folyamatát. A vendégek végigkóstolják az egyes készítményeket, majd van egy bemutató üzletünk, ahol megvásárolhatják a termékeket, illetve vannak olyan különlegességek, amelyek kizárólag itt érhetőek el, a boltokban nem. Például a múltkor kaptunk Vranceából aszalt, füstölt szilvát, és azt vontuk be fekete csokival és dióval – jegyezte meg Fazakas Szilárd.

Mint mondta, az ország minden pontjáról érkeznek látogatók, például a tavaly sokan jöttek Galacról, de fogadtak már vendégeket Moldvából, Temesvárról, valamint az Iskola másként program keretében gyerekcsoportokat is. A vállalkozó hozzáteszi: a legjobb hangulatban azok a műhelylátogatások zajlanak, amelyeken gyerekek is részt vesznek, ugyanis ők ösztönöznek kíváncsiak minden apró részletre.

A műhelylátogatásokra előzetesen, legalább egy nappal vagy pár órával azelőtt be kell jelentkezni, erre lehetőség van a Facebookon is.

Forrás: Facebook (Krausz Csokoládéműhely)

Kettős ünnep: a Magyarok kenyéréé és első királyunké

A Magyarok kenyere mozgalmat dr. Korinek László pécsi jogászprofesszor széles körű nemzeti rítus gyanánt kezdeményezte azzal a szándékkal és küldetéssel, hogy a kenyér által Szent István király ünnepén felélessze a Kárpát-medencei magyarságban az együvé tartozás tudatát. A kenyér a magyarság szellemi és lelki világának legősibb, legszentebb étke és mindenhátja a Kárpát-medencében is.

– Vele és általa köttettek szövetségek, mert az egy kenyérből való részesülés gyökerei ezer évekkorábbiak: az ázsiai népek ősi mágikus hiedelmeiben található, melyek szerint az együtt elfogyasztott étkek és italok az elfogyasztók között titkos lelki kötődéseket hoznak létre. Ezt hozták magukkal magyar őseink, és európai letelepedésük során meggyökereztek. Őseink is vallották és gyakorolták a szövetségkötés kétrészes tartalmát, szertartását:

a.) a szövetségkötés gyakorlati hasznát, feltételeit;

b.) a szószegés elkövetésének önátját (vajon miért ismétlik a 21. században is azt a záróformulát, hogy „Isten engem úgy segíljen?”)

Gondoljunk a legismertebbekre: vérszerződés, Jézus utolsó vacsorája az apostolokkal, Szent István államalapítása, a vallási beavatások kiemelt lakomái, a diplomáciai, közéleti eskütelek stb., valamennyi a szövetségkötés eszméjét hordozza. Nem véletlen, hogy népünk hiedelemvilága szent ereklyének, mágikus erőt hordozó gabonának tartja a búzát és kenyeret még a 21. században is, az egymáshoz való kötődés megvalósulásának erejét tulajdonítjuk neki. A székelyföldi népi hiedelem minden búzaszemen látni véli Krisztus töviskoronás arcát.

Vétehenk a kenyér szavunk ellen, ha el-

hallgatnánk éppen ma, hogy anyanyelvünk, gondolkodásmódunk kovása is: új és elvont, leleményes, olykor sejtelmes kifejezések, metaforák, hasonlatok, jelentések gyarapítója. Csupán néhányat említek: Olyan ember, mint egy darab kenyér; kenyérkereső, kenyeres pajtás; Egy kenyéren élünk; A kenyér jó útitárs; Megette a kenyere javát; Keserű a más kenyere; Kinek a kenyere az eszed, annak fújad a nótáját; lekenyereztek...

A kenyér népdalaink, táncaink, eszmei, szellemi, érzelmi világunk kulcsszava is: a szerelem, a párválasztás sejtetője, öröme, szándéka, gondja...

Augusztus 20-án, a kettős ünnep alap-szándéka szerint, évente köttessen szövetség köztünk is, Szent István szellemében, a Szent Korona és az egy kenyérből való részesülés által magunkkal is, a nemzet szétdaraboltsága ellenére, a politikai határok fölött is. Ez a nap legyen olyan is, azzá is, mint a szív verése. Tizenöt millió búzaszem miért ne lehetne 15 millió együtt dob-banó, érző szív, az

együtt gondolkodás gyönyörű metaforája is.

Ezért nevezzük augusztus 20-át a Magyarok kenyere – első királyunk ünnepe napjának. De kívánjuk és akarjuk is, hogy a kenyér évente megismételt mitikus-mágikus rítusa, mint minden igazi ünnep, legyen visszatérés a kezdetekhez. Legyen mindig egy hatalmas, tér és idő fölötti lelki és szellemi ív: az első,

vérrel kötött egyesítő szerződés és korunk szétdarabolt magyarsága kenyérral kötött reményszerződése között.

Balázs Lajos néprajzkutató (Csíkszereda) gondolatai Marosvásárhelyen, a Pro XXI Alapítvány és a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal által szervezett augusztus 20-i ünnepségen hangzottak el.

Fotó: Nagy Tibor

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

Vagdalt uborka

Az uborkát lehet gyalulni is, vagy késsel felkarikázni. Hat kg vagdalt uborkához szükséges 5 dl ecet, 6 evőkanál só, 20 dkg cukor, mustármag, szemes bors izlés szerint, valamint egy befőzőpor. Ezt 24 órát állni hagyjuk, közben többször megkavarjuk. Üvegekbe nyomkodjuk, és a saját levével feltöltjük. Én picant fix-szel tettem el, követve a papíron leírt lépéseket. Fel kell forralni, picit hűlni hagyni a levet, maj úgy rátölteni.

Almapaprika

Az üveg aljára mustármagot, babérlevelet teszünk. Az almapaprikát jól megszurkáljuk, így magába szívja a levet. Megtöltjük vele az üvegeket. Egy csapott evőkanál só, 1 csapott evőkanál cukor, szinte 1 dl ecet kell hozzá. Vizzel feltöltjük, kevés befőzőport teszünk a tetejére, majd kidunsztoljuk.

Vinetta-csirkemell fasírt

A vinettát szenen megsütjük, és összevagdaltuk. Kell hozzá 40 dkg darált csirkemell, 2 közepes lesütött vinetta, 3 tojás, 14 dkg zabpehely, só, bors, 5 cikk zúzott fokhagyma, kevés darált kömény.

A masszát összegyúrjuk, és kb. 10 percig állni hagyjuk. Apróra vágott zöldpetrezselymet, egy kisebb fej apróra vágott hagymát, 5 tojást, 2 púpozott evőkanál prézlit keverünk hozzá a legvégén. Pogácsákat formázunk, és olajban kisütjük. (Én színes laskával tálaltam, amit sós vízben – amihez 1 káveskanál olajat is adok – megfőztem, majd leszűrtem.)

Két dl tejfölt 1 káveskanál muszárral, egy káveskanál mézzel, sóval, borssal, 4 cikk zúzott fokhagymával, kevés apróra vágott csilivel, pár szál apróra vágott metélőhagymával, 3 evőkanál majonézszel, fél lime levével jól kikavarunk. A fasírttal és a laskával fogyasztjuk.

Almás tészta

Hozzávalók: 60 dkg liszt, 3 tojás, 18 dkg porcukor, 5 evőkanál tej, 3 evőkanál zsíros tejföl, 20 dkg vaj, 3 evőkanál olaj, csipetnyi só, 1 citrom héja és egy sütőpor. Miután mindezt összegyúrjuk, félórára hűtőbe tesszük a tésztát, majd kétféle

osztjuk. A tepsit kizsírjuk vagy vajazzuk, lisztezzük. Kinyújtjuk az egyik cipőt. Közben 1,5 kg aromás almát meghámozunk, lereszelünk, a levét kicsavarjuk. A kinyújtott lapot darált keksszel megszórjuk, ráhelyezzük az almamasszát. Szórhatunk rá vörös áfonyát frissen vagy aszalva, illik az almához. Ezután fahéjjal, cukorral jól megszórjuk, majd ismét kevés darált keksszel. Beborítjuk a másik lappal, és a tetejét villával megszurkáljuk. 180 fokon 10 perc, majd 160 fokon 35 perc alatt készre sütjük. Aki porcukorral szereti – miután kis ideig hűlt –, megszórhatja, ugyanakkor vaníliás fagyival vagy csokiöntettel is nagyon finom, de magában is.

Káposztás-zöldbabos darátszészek

20 dkg sárga hüvellyű babot sós vízben megfőzünk, leszűrjük, és hűlni hagyjuk. Egy közepes fej káposzta felét vékonyra szeleteljük. Kevés olajon 1 csapott evőkanál cukorral picit karamellizáljuk, sózzuk, borsozzuk. Folytonosan kevergetve puhára pároljuk. Nem igényel vizet, enged annyit levet, amennyi szükséges.

10 dkg húsos szalonnát (császár-, erdélyi stb.) apróra kockázunk, és 15 dkg füstölt sajtot lereszelünk. A fagyasztott leveles tésztát picit kinyújtjuk, majd megkenjük a káposztával, rászörjük a vagdalt szalonnát, a kisebb darabokra vágott zöldpaspulyt, kevés szezámmagot, majd legvégül a reszelt füstölt sajtot. Felcsavarjuk, és ujjnyi szeletekre vágjuk. A tepsi sütőpapírral kibéleljük, ráhelyezzük a csigákat, előmelegített sütőbe tesszük és 180 C-fokon 15 perc alatt megsütjük. Nagyon finom és laktató.

Jó étvágyat kívánok!

Nemcsak a beteg, az őt ápoló családtagok is szenvednek

(Folytatás az 5. oldalról)

– Szó esett arról, hogy egyre gyakoribb az időseknél jelentkező demencia. Melyek azok a jelek, tünetek, amelyek alapján felmerülhet a családtagokban a gyanú, hogy szeretteüknél elkezdődhet ez a leépülési folyamat?

– Azok a családok, akik együtt élnek az idősekkel, figyeljenek fel a legapróbb személyiségváltozásokra. A demencia kialakulásához több tényező hozzájárul, elsődleges és másodlagos tünetek együtteseként, mint pl. az Alzheimer-kór, de beszélhetünk vaszkuláris demenciáról, fronto-temporális demenciáról, Lewy-tesztis demenciáról, a depresszióból kialakuló demenciáról, Parkinson-kórról. Már a korai stádiumban memóriacsökkenés, térbeni és időbeni tájékozatlanság, rövid távú memóriavesztés, csökkenő aktivitás, elhanyagolt környezeti problémák léphetnek fel. Az időseknek nem jutnak eszébe ismerős nevek, szorongóvá válik. A közepesen súlyos stádiumban már a mindennapi életvitelt korlátozó tünetek jelentkeznek: jelentős emlékezet-zavar, csökken az önálló képesség, segítségre van szüksége a legalapvetőbb feladatokban is, mint pl. az öltözködés, tisztálkodás, könnyen eltéved, nem jutnak eszébe a hétköznapi szavak, olvasási, számolási zavarok lépnek fel, vagy hallucináció, ok nélküli gyanakvás, paranoid tünetek, vádaskodás, dührohamok jelentkezhetnek. A súlyos stádiumban teljes függőség jellemző. Szellemileg és fizikálisan súlyos hanyatlás érezhető, etetni kell, nem ismeri fel családtagjait, barátait, önmagát, mozgászavar lép fel: akár

ágyhoz kötötté is válhat, inkontinencia, súlyos viselkedési zavarok tapasztalhatók. Sok esetben mindaddig, amíg egy idős házaspár együtt él, egyik a másikat kiegészíti, védik egymást, segítik egymást, és azt tapasztaljuk, hogy a nagyobb probléma akkor kezdődik el, amikor egyik fél eltávozik, és az idős a gyerekeire marad. Akkor veszik észre, hogy nagyobb a probléma. Ezért figyelni kell, és időben kell a családorvosot, majd szakorvosot felkeresni. Ez az időbeli diagnosztikához kapcsolódik, hogy időben kapjon a beteg olyan kezelést, amelyek segítik szinten tartani a kognitív funkciókat.

– Megelőzhető-e, vagy legalább késleltethető-e a demencia megjelenése? Az időskori aktivitás, illetve a rendszeres agyszerkentő tevékenységek késleltetik-e a kialakulását?

– A demencia kialakulásának okát világszerte kutatják, de még nincs egy egységes megállapítás, ezért a megelőzés is teljesen személyre szabott, nincs egy egységes recept, viszont mindenki ismeri saját magát és az életmódját. Figyeljük meg, hogyan élünk? Hogyan gondolkodunk? Hogyan étkezünk? Mennyit alszunk? És mit teszünk azért, hogy egyensúlyban, boldogan éljünk? Mi a fontos, mi értékes számunkra? Milyenek a kapcsolataink? Izolálódtunk másoktól, vagy keressük a társas kapcsolatokat? Hosszabb ideig fenntartjuk-e magunkban a konfliktust, a haragot, vagy képesek vagyunk megbocsátani, nem mindig az igazunkat keresni, hanem megtanulni bocsánatot kérni. Észrevesszük-e a jót, a szépet, vagy csak panaszkodunk, és hibásokat

keresünk? Milyen irányba haladunk?

A testi, szellemi, lelki frissesség fenntartása, az egyensúly megtalálása mindannyiunk életéhez kapcsolódik, és ez nem időskorban kezdődik el. Ezért beszélünk a demenciánál generációkat érintő problémáról. A kulcs az élethez mindenkinek a saját kezében van. Ebben az esetben az egészségben maradáshoz több szintjéről beszélünk. A test, az izomzat dolgoztatása segíti a rugalmasság fennmaradását, akár késői idős korig. Láthatjuk, hogy azok, akik tornáznak (jobb és bal agyféltekét dolgoztatják, keresztzőtorna), sétálnak a friss levegőn, kertészkednek, dolgoztatják az izomzatot, idősebb korukban is mozgékonyabbak, mint akik többet üldögélnek a fotelben. Jót tesz a teljes szervezetre a zene, az ének, a tánc. A szellemi munka, az agyi funkciók tréningezése is jótékony hatással van a prevencióra. Itt gondolok a keresztjejtvényfejtésre, újabb dolgoknak a megtanulására, újabb ismeretek szerzésére, amelyek stimulálják az agyat. Az olvasás, a kommunikáció, a társas kapcsolatok fenntartása szintén nagyon fontos. A lelki síkra érve azt gondolom, hogy a lelki béke, a hit, a szeretet egyik kulcsa az egészséges életnek. Figyelniünk kell magunkra, akár a traumákra, depresszív időszakokra és mindazokra az elfojtásokra, problémákra, amelyeket egyedül él meg egy személy. Fel kell oldani azokat a láncokat, amelyekben a lélek nem képes élni, csak megbetegedni, a világtól elvonulni.

– A demens betegek otthoni gondozása óriási terhet ró a családra,

lelkileg is felőrli őket. Mi a tapasztalat, a hozzátartozók próbálják-e állni a sarat, amíg csak bírják, vagy inkább idősothtonba való elhelyezésen kezdenek el gondolkodni?

– A hároméves kutatás és a többéves szakmai tapasztalatom során azt tapasztaltam, hogy a gondozó családtagok a lehetőségeikhez mérten megpróbálják az időst saját otthonában tartani, de a demenciával élők gondozása, ahogy halad előre a betegség, úgy mülja felül a családok erőforrásait. A gondozó családok sok esetben kifáradnak, a sajátos életmódot és a munkahelyet nagyon nehezen tudják összeegyeztetni. A Gyulafehérvári Caritas otthongondozói szolgálata egy erős, magas minőséget nyújtó támogató rendszer, a diakónia szintén megpróbál segíteni, de nincs biztosítva az idősek a saját otthonában a 24 órás felügyelet. Van, aki gondozót fizet, hiszen a demenciával élők gondozása 24 órás szakfelügyeletet igényel. Ami miatt még a fiatalabb családok az idősek otthonát választják, az a külföldön való munka, a migráció.

– Tekintettel arra, hogy nem minden család tudja megengedni magának az idősothtonbeli ellátást, mi lenne a megoldás ezeknek a családoknak a tehermentesítésére?

– Ha a nyugat-európai időseket támogató rendszereket nézzük, azt láthatjuk, hogy többségében 24 órás szakellátást tudnak biztosítani az időst saját otthonában való gondozására, felügyeletére. Nálunk, Romániában ez a rendszer még nincs kiépülve. Marad az otthongondozói szolgálat, az idősothton és bizonyos ideig a család mint erőforrás. Tehermentesítené a családokat a demenciával élők szakszerű gondozására épített, megfelelő környezeti feltételeket biztosító nappali foglalkoztató, hiszen annak az igénybevétele kevesebb anyagi terhet ró a gon-

dozó családtagokra. Hosszú távon gondolkodva a nonprofit szervezetek kiterjeszhetnék a jelenleg jól működő szolgáltatásokat a 24 órás gondozásra, de ehhez állami és önkormányzati támogatásra van szükség, hiszen ehhez az ellátási formához nagyobb létszámú szakszemélyzet kellene. Látna és tapasztalva azt, hogy Romániából milyen sokan vállalnak külföldön idősek mellett gondozást, abban kellene gondolkodni, hogy magasabb bérköltségért, mint a minimálbér, itthon kellene megfizetni a jó szakembereket és azokat a személyeket, akik szeretettel vállalják az idősek gondozását. Ezáltal értékelve volna az ápoló munkája, és értékelve volna az idős ember.

A Romániai Alzheimer Szövetség kezdeményezésére már több éve elindult a demenciával élő személyek számára is egy rokkantsági besorolás lehetősége, ami háromlépcsős fokozat (I., II., III.). Amikor már a demenciával élő személy előrehaladott állapotba kerül, a családtagok kérhetik a családorvos, neurológus, pszichiáter szakmai véleményezését, és összeállítanak egy dossziét, amelyet a felnőttfogyatékosági ügyosztályra nyújtanak be. Amennyiben I. fokozatú besorolásba kerül az érintett személy, az államtól kapott nyugdíja mellé 500 lej fog kapni, és a helyi tanácstól 1384 lej gondozási pénzt. Ez a lehetőség abban is segítheti a családot, hogy személyi gondozót alkalmazzon a demenciával élő egyén mellé, vagy ez az összeg beépíthető az idősothtonban a havi költségek fedezéséhez. Mivelhogy a beteg kapja a pénzt egy saját bankszámlára, nincs leszállítva, hogy a család mire használja fel az összeget, és nem szünteti meg az állam akkor sem, ha idősothtonba helyezik a demenciával élő embert.

A zenében csatázó jogász (1.)

Szilágyi Mihály

A világ nem mindig olyan, amilyennek látszik. Ez a kijelentés érvényes a tudományos és a művészi világra is. A tudósok, a zenészek is emberek – bár gyakran rendkívüliek. Éppen ez a rendkívüliség teszi érdekessé őket. Ha igazán meg akarjuk ismerni a tudományt és a művészetet, fontos, hogy a képviselőik életét is minél jobban megismerjük. Természetesen nem arról van szó, hogy egy zeneszerző zenéjét vagy egy tudós tevékenységét alávessük az életrajzi adatoknak, de a különböző élettörténetek gyakran könnyebben átérzhetővé teszik az életművet.

A zene történetét nemcsak zenészek gazdagították és gazdagítják, hanem számos olyan ember alakította ezt a világot is, akik más területeken is tevékenykedtek.

A zenetörténet kalandos regénynyé alakul, ha elég sok részlet ismerünk belőle. A „két dudás egy csárdában” jelensége gyakran elképesztő, máskor nevetséges, de olykor tragikus kalandokkal színezett. De mi történik, ha nem kettő, hanem több dudás is bekerül abba a bizonyos csárdába?

Képzletben kanyarodjunk vissza a zenei barokk korszak közepe tájára! Az 1700-as évek környékén Lipcsében forrongani kezdett a zenei élet. Ebbe a fejlődő-változó zenei közegbe csöppent bele egy Johann Kuhnau nevű ügyvéd, aki legalább olyan jó zenész volt, mint ügyész.

Johann Kuhnau nevét nagyon kevesen ismerik, pedig a maga korában meghatározó muzsikusként, csak hogy egy nagy DE mindent megváltoztatott, ugyanis Johann Sebastian

Bach fénye szinte mindenkit elhalványított maga körül. Így történhetett meg, hogy az ügyész-zenész neve csak Bach életrajzainak lábjegyzeteiben fordult elő.

Johann Kuhnau 1660. április 6-án született Geisingben. A Kuhnau család Csehországból került Szászországba, mert Johann Kuhnau nagyapja, az ellenreformáció következményeiként tartva, a protestánsok számára biztonságosabb német területre költözött. 1608-ban a német protestáns fejedelmek összefogást kezdeményeztek, hogy megvédjék magukat az ellenreformáció erőszakos megnyilvánulásaitól. Nem telt el sok idő, és 1618-ban a katolikus és protestáns hadak összetűztek egy templomvíta miatt. Csehországban a katolikusok visszafoglaltak két protestáns templomot, s ezzel elkezdődött a harmincéves háború, ez elől menekült Szászországba az akkor még Kuhn család.

A háború után született Johann Kuhnau édesapja, Barthel asztalosmester volt. Felesége, Susanna három gyerekkel ajándékozta meg őt. Feltehetjük a kérdést, hogy egy asztalosmesternek a gyermekei milyen szakmát tanulnak? Szinte magától értetődő lenne a válasz, hogy

apjuknál még jobb asztalosok lesznek. De nem ez történt a Kuhnau családban. A vakon hívók még arra is gondolhatnak, hogy bizonyára megváltó születhez egy famegmunkáló házasságából, csak hogy az igazi Megváltót – akinek a nevében vallási háborúkat indítottak – már másfél évezreddel előtte keresztre feszítették, hogy elodázzanak egy vallási háborút.

Az asztalos fiai – Andreas, Gottfried és Johann – ahelyett, hogy fűrtak-faragtak volna, mind zenészek lettek, és szépen megélték a tudásukból.

Johann Kuhnau tízévesen Drezdába került diszkantistának. A diszkant énekesek a legmagasabb szólamot éneklők csoportja. Ebben a szólamban nők, gyerekek (főleg fiúk) és kivételes esetben kasztrált énekesek énekeltek. Johann tehát 1671-ben hivatalos alkalmazottja lett a drezdai Kreuzschule kórusának. Ez az iskola Németország egyik legrégebbi oktatási intézményeként híres volt a színvonalas oktatásáról. Tudunk kell, hogy a reformáció után a protestánsok és a katolikusok is – az agresszív megnyilvánulásokat leszámítva – az oktatás területén versenyeztek egymással: akinek jobb iskolája volt, ahhoz küldték tanulni a gyerekeket.

A Kreuzschulében egyebek mellett színvonalas zenei oktatás is folyt. Itt tanított a korai barokk egyik híres német zeneszerzője, Heinrich Schütz. Johann Kuhnau tehát a korszak legjobbaitól tanulta a zenét, és tanárai is elismerték a tehetségét.

1680-ban Drezdában megjelent a pestis. Kuhnaut a szülei azonnal visszarendelték Geisingenbe. Hogy tanulmányait folytathassa, egy idősebb diáktársa, Erhard Titius, aki

már kántor volt, meghívta Zittauba. Itt is híres zenemesterek tanították a zeneszerzést és a hangszerjáték rejtelmeit. Alig érkezett Kuhnau Zittauba, 1681-ben tanárai és egykori diáktársa is meghalt. Johann ekkor érezte, hogy mindazt, amit tanáraitól kapott, most már kamatoztatni kell. Titius temetésére őt részről álló motettát szerzett *Ach Gott, wie lässt du mich erstarren* (Uram, miért dermedsz meg engem) címmel. Ez a jelentős mű Johann Kuhnau legelső ismert szerzeménye. A motettát meghallgatva az a benyomásunk, hogy egy gyakorlott zeneszerző művét halljuk, tehát feltételezhető, hogy számos iskolapélda előzte meg ezt a művet.

A sorozatos halálesetek miatt Zittauban megüresedett orgonista széket Johann Kuhnau foglalta el rövid időre. A tudásvágya azonban nem hagyta a fiatal zeneszerzőt nyugodni, és 1682-ben Lipcsébe ment jogot tanulni. Jogászhallgatóként tovább zenélt és komponált. 1683-ban *Dramma per musica* (az opera korai megnevezése) stílusban többkörös szabadtéri művet komponált, amely nagy sikert aratott, és egyből ismertté tette Johann Kuhnau nevét a városban.

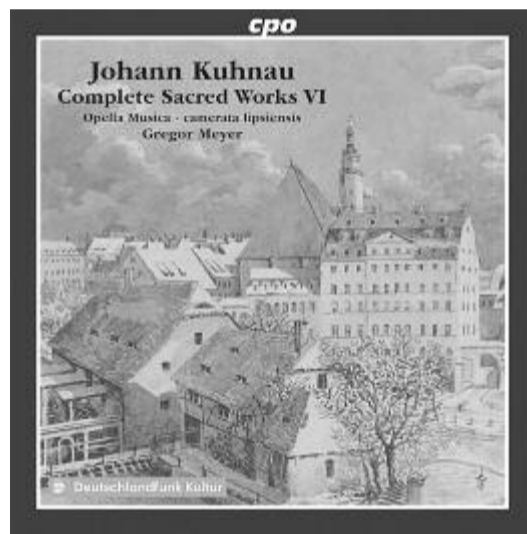
1688-ban befejezte jogi tanulmányait, és gyakorló jogászként tevékenykedett. Ügyvédi munkája mellett matematikával, irodalommal, valamint héber- és görögnyelvtanulással töltötte minden szabadidejét. Kivételes nyelvéreke volt, mert a német mellett irodalmi szinten beszélt olaszul és franciául is. Nevét hamarosan műfordító-

ként is megismerték. A korszak zsenije volt, valódi polihisztor és a filozófia alapos ismerője.

Nem véletlen, hogy a tudós-zseni Johann Kuhnau bízta meg egy kényes jogi ügyet. Lipcsében is megjelent az új zenei divat, az opera. Operaelőadásokhoz azonban operaház is kellett. 1693-ban az operaház építését megelőzően egy területi jogvitában Kuhnau segítkezett. Így végül az ő segítségével sikerült rendezni a területi jogvitát, és még ugyanebben az évben felépíteni az operaházat. Ezzel a tettével azonban a jogász muzsikusként elindította önmaga bosszúságainak sorozatát.

1701-ben Johann Kuhnaut választotta a lipcei városvezetés a Tamás-templom kántorává. Ez a megtisztelő zenei állás előkelő pozíciót jelentett számára, ugyanakkor ismét előtérbe került a zeneszerzés. Ő lett a város zeneigazgatója és a Collegium Musicum igazgatója. Ennyi zenei teendő miatt abbahagyta jogi karrierjét, hogy eleget tehessen új kihívásainak.

(Folytatjuk)

Forrás: <https://davideler.de/johann-kuhnau/johann-kuhnau-biographie/>

		1.	UKRÁN NÉPI TÁNC	SZERVÁL	ÖVEZET	TÖMEGESEN PUSZTÍT	A GALLIUM VEGYJELE	...GULL (E. SUE MŰVE)	JUTTAT HÁBORGAT	GÉPKOCSI	FILMESZTÉTA (LAJOS)	FRANCIA RT.	ÉJJEL LÁTJUK	ÁSVÁNYI FÜSZER RÁ VÁRNAK BECKETTNÉL	ERDÉLYI FESTŐ (XIX. SZ., GEZA)	VILÁGOS ANGOL SÖR	MÁRAMAROSI FOLYÓ
Mohamed híveihez intézett szavait idézzük a rejtvény főszoraiban.		I															A
	VIOLA... (IBOLYA)								HATALMÁBAN TARTÓ SZÁMSZERŰ TÉNY					KENŐ-ANYAG PORCIÓ			
	APRÓ ÍRÁSJEL					ÜNNEPÉLYSEN ÁTADÓ						... NEKI (SEMMI BAJ) NEMESGÁZ					NULLA AB ...: HARRAGGAL (LATIN)
	GYÜRETLÉN FELÜLETŰ					BETEGET GONDOZÓ					ARRA A MÁSIK HELYRE REJTETT TÉNY						OLASZ NÉVELŐ IDEGEN KÜZDŐTÉR
2.	A	ANEKDOTA	ÉSZAKI MONDA RAVASZDI			ÖZÖNLŐ HANGSOR											
	BECÉZETT MÁRIA				NÉMA SÍP! KIS BOLT			A RÁDIUM VEGYJELE TŰZEL		ÜRES TÉR! RÁDIÓ-LOKÁTOR			A TANTÁL VEGYJELE ... PACINO (SZÍNESZ)		FR. TERÜLETMÉRTÉK KAMRÁBAN VANNAK!		
	TÉRBELI FORMA		ESZKÁBÁL A KELLŐ IDŐPONTBAN					ÓKORI HÁRMAS FOGAT GÖRÖG SZIGET					RÉGI APRÓPÉNZ HOLT NYELV				
	MAGYAR BORVÁROS			FÖLÉTASZÍT DISZNÓ-CSORDA				KORALLZÁTONY NÁLA LENTEBBRŐL						LOTARINGIAI VÁROS MAKRO ELLENTÉTE			
	EME PÁRJA		ESETBŐL TANULÓ LYUKAS SÁLI				NEMESGÁZ ÁLLÓVÍZ						ANTE MERIDIEM (RÖV.) ERREFELE!		JAPÁN DRÁMAI MŰFAJ KNOCK OUT (RÖV.)		VITRIN
	MENJ I (OLASZ) TÉLI SPORT	CSEH AUTÓMÁRKA V. VIZET AD				SZÖKÉS (JIDDIS) SAKKPARTI VÉGE					ERKÖLCS-TAN CSAVAR						KILO (RÖV.) VASKALAPOS
		NŐI NÉV (AUG. 18.) CSILLAGKÉP				ERŐGÉP ERŐSÍT, NAGYÍT					MEZ IDE-SZÁLLÍT					TE ÉS ÉN ÖRLŐÜZEM	
	BIBLIAI SZEMÉLY, HÁRÁN FIA		AZ ERDŐ BELSEJEI KUKORICA (NÉP.)		MAGAS NÖVÉNY TENGERT (LATIN)		...CAPONE (GENGSZTER) BECÉZETT TIBOR			A HÉLIUM VEGYJELE TÖRT KRUMPLI			NUMERO (RÖV.) A KATÓD PÁRJA			HARAP FELTÉVE	
	ERŐSSÉGÉT AMPERBEN MÉRİK		AZON A MÁSIK HELYEN ...ÉS EST (ARANY)				BECÉZETT ÖREGŰR MAGOT SZÓR						TARÁ UR-NÓJE (SCARLETT) NAGYONRÉGI				
	PENGETŐS HANGSZER			TEVÉKENY OLASZ ÉS MAGYAR AUTÓJEL				ÉRTESÍTÉST KÜLDŐ IGEKÉPZŐ						FORMA TALÁNI			
	...DEREK (SZÍNÉSZNŐ)	PAPÍRON RÖGZÍTŐ RÓMAI ŐT				A NOTESZBE JEGYEZ GYŐZELEM JELE				NÖVÉNYI SZÁL RÓMAI 50					ARRA A HELYRE NÉVELŐ		
	L.N.J.											NOBEL TALÁLMA-NYA					

Augusztus 19-i rejtvényünk megfejtése: **A gyerek az öregkor vigasza, és segít abban is, hogy hamarabb elérjük.**

Európai focikörkép

* **Angol Premier Liga, 2. forduló:** Arsenal – Chelsea 0-2, Aston Villa – Newcastle United 2-0, Brighton & Hove Albion – Watford 2-0, Crystal Palace – Brentford 0-0, Leeds United – Everton 2-2, Liverpool – Burnley 2-0, Manchester City – Norwich 5-0, Southampton – Manchester United 1-1, West Ham United – Leicester 4-1, Wolverhampton – Tottenham 0-1. Az élcsoport: 1. West Ham United 6 pont, 2. Chelsea 6, 3. Liverpool 6.

* **Spanyol La Liga, 2. forduló:** Athletic Bilbao – FC Barcelona 1-1, Atlético Madrid – Elche 1-0, Betis – Cádiz 1-1, Osasuna – Celta Vigo 0-0, Alavés – Mallorca 0-1, Espanyol – Villarreal 0-0, Getafe – Sevilla 0-1, Granada – Valencia 1-1, Real Sociedad – Rayo Vallecano 1-0, Levante – Real Madrid 3-3. Az élcsoport: 1. Sevilla 6 pont, 2. Atlético Madrid 6, 3. Real Madrid 4.

* **Olasz Serie A, 1. forduló:** Hellas Verona – Sassuolo 2-3, Inter – Genoa 4-0, Empoli – Lazio 1-3, Torino – Atalanta 1-2, Bologna – Sa-

lernitana 3-2, Udinese – Juventus 2-2, Napoli – Venezia 2-0, AS Roma – Fiorentina 3-1, Cagliari – Spezia 2-2, Sampdoria – AC Milan 0-1.

* **Német Bundesliga, 2. forduló:** Bayern München – 1. FC Köln 3-2, RB Leipzig – VfB Stuttgart 4-0, Eintracht Frankfurt – Augsburg 0-0, Bayer Leverkusen – Mönchengladbach 4-0, Freiburg – Borussia Dortmund 2-1, Hoffenheim – Union Berlin 2-2, Hertha BSC – Wolfsburg 1-2, Bochum – Mainz 2-0, Greuther Fürth – Arminia Bielefeld 1-1. Az élcsoport: 1. Wolfsburg 6 pont, 2. Hoffenheim 4, 3. Bayer Leverkusen 4.

* **Francia Ligue 1, 3. forduló:** AS Monaco – Lens 0-2, St. Etienne – Lille 1-1, Metz – Reims 1-1, Bordeaux – Angers 1-1, Montpellier HSC – Lorient 3-1, Lyon – Clermont 3-3, Strasbourg – Troyes 1-1, Brest – Paris St. Germain 2-4, Stade Rennes – Nantes 1-0. Az élcsoport: 1. Paris St. Germain 9 pont, 2. Angers 7, 3. Clermont 7.

RÖVIDEN

* Minden jegy elfogyott a magyar labdarúgó-válogatott Anglia és Andorra elleni, szeptemberi világbajnoki selejtezőjére. A nemzeti csapat így telt ház előtt léphet pályára a Puskás Arénában rendezendő mérkőzéseken. Az Európa-bajnoki ezüstérmes angol válogatott szeptember 2-án, Andorra pedig szeptember 8-án vendégeskedik Budapesten. A magyar együttes eddigi három mérkőzésén 3-3-as döntetlent ért el házigazdaként Lengyelország ellen, majd San Marinóban 3-0-ra, Andorrában pedig 4-1-re győzött.

* **Felvették a magyar állampolgárságot a Kisvárdai román futballistája, Claudiu Bumba, miután a magyar labdarúgó-válogatott szövetségi kapitánya, Marco Rossi érdeklődött felőle. A 27 éves középpályás két éve szerepel a magyar NB I-ben, pályafutása során csak felkészülési mérkőzésen lépett pályára a román nemzeti együttesben (2012-ben Türkmenisztán, 2015-ben Bulgária és Moldova ellen), így lehetősége van országot váltani.**

* Nagy Ádám az olasz másodosztályban szereplő Pisa labdarúgócsapatánál folytatja pályafutását. A 26 éves magyar középpályás a héten csatlakozik a Serie B-s együtteshez, amennyiben megfelelően találják a szokásos orvosi vizsgálatokon. Nagy Ádám számára nem lesz ismeretlen az olasz futball, ugyanis 2016 és 2019 között a Bolognában futballozott.

* **A Olympique Lyonhoz igazolt Xherdan Shaqiri. A 2018-tól az angol Liverpoolnál szereplő svájci köz-**

zéppályás három évre kötelezte el magát a francia klubhoz.

* **Megszületett Gulácsi Péter második gyermeke. A magyar válogatott és az RB Leipzig első számú kapusa és felesége hétfő délelőtt közösségi oldalukon jelentették be a családjuk bővüléséről szóló hírt.**

Fotó: Gulácsi Péter Instagram-oldala

Kettős vereség után az Európa-ligában szerepelhet a Ferencváros

Aissa Laidouni (j) a párharc negatív hőse: Bernben idejekorán belépett Uzuni büntetője, ezért érvénytelennek minősítették a Ferencváros találatát, Budapesten pedig kiállította magát, így emberelőnyhöz juttatta a Young Boyst, amely ezután fölényesen uralta a játékot, és a végén a győzelmet is megszerezte.

Fotó: MTI/Illyés Tibor

A Ferencváros hazai pályán is 3-2-es vereséget szenvedett a Young Boystól, így a svájci csapat kettős győzelemmel, 6-4-es összesítéssel jutott a labdarúgó Bajnokok Ligája csoportkörébe, míg a magyar bajnok az Európa-liga főtábláján szerepelhet.

Már 45 perccel a találkozó előtt fantasztikus hangulat uralkodott a szinte telt házas Groupama Arénában, ahol a kezdő sípszóra alig maradt üres szék. Az FTC szurkolótábor ezúttal fehérbe öltözött, aminek a bevonuláskor nagy szerepe volt, mivel a tábor a Bajnokok Ligája egyik szimbólumát, a csillagos labdát megformázva köszöntötte a csapatokat, egyúttal jelezte, mindent megtesz azért, hogy kedvencei idén is a legrangosabb európai kupasorozat főtábláján szerepeljenek.

A svájciak gyorsan lelohasztották a hangulatot, mivel már a negyedik percben megszerezték a vezetést egy fejes góllal: a jobbról érkező szögletet Zesiger hat méterről védhetetlenül fejelte a kapu jobb oldalába (0-1). A Young Boys a vezetést után visszaállt, de nem tudta sokáig őrizni az eredményt, mert kapusa nagyot hibázott, így a 18. percben egyenlített a Ferencváros: Ryan Mmaee remekül tört be a 16-os

jobb oldalán, lágyan középre emelt labdáját a vendégek kapusa éppen az érkező Wingo elé paskolta, a zöld-fehérek jobbhátvédjének pedig nem okozott gondot az üres kapuba passzolnia (1-1). A svájciak rögtön felpörgtek, és néhány perccel később csak a kapufa mentette meg a magyar bajnokot. A hazaiak ugyanakkor gyorsan visszavették a kezdeményezést, és nagy nyomás alá helyezték riválisukat, a 27. percben pedig egy szöglet után átvették a vezetést, ezzel döntetlenre alakítva a párharc állását: Uzuni bal oldali szögletére Ryan Mmaee érkezett a rövid oldalon, és közelről a hálóba csúsztatott (2-1). A szünetig picit megnyugodtak a kedélyek, újabb gól nem esett.

A fordulást követően a Young Boys vette át az irányítást, már a tizedik perc után egyenlített: Elia egy egyszerű lövőcselével csúnyán átvette a jobb szélen Civicet, így senkitől sem zavartatva adhatott be, hajszálpontos labdáját pedig a középen érkező Fassnacht hét méterről a hálóba lötte (2-2). A 63. percben kis híján eldőlt a továbbjutás kérdése, de Ngamaleu fantasztikus emelése kijött a kapufáról, viszont így is nehéz helyzetbe ke-

rült a Ferencváros, mivel pillanatokkal később Laidouni megkapta második sárga lapját, ezzel emberhátrányba kényszerült a hazai gárda. A 72. percben újra lezárhatta volna a párharcot a Young Boys, de Dibusz életben tartotta a Ferencváros reményeit azzal, hogy 11-est védett: Ngamaleu tört a 16-oson belülről, Wingo hátulról akasztotta, Siebatcheu jobb alsó sarokba tartó büntetőjét azonban a magyar kapus hátrította. A tíz emberrel futballozó Ferencváros a hajrában már nem tudott komoly helyzetet kialakítani, a svájciak viszont egy kontra végén még az utolsó pillanatban betaláltak: a csereként pályára lépő Mambimbi kilépett a védők közül, majd 14 méterről kilötte a bal alsót (2-3). A Young Boys így kettős győzelemmel jutott a BL csoportkörébe, a Ferencváros pedig az Európa-liga csoportkörében folytatja.

Ez lesz sorozatban a negyedik szezon, hogy magyar csapat is érdekelt az egyik európai kupasorozat főtábláján, a Ferencváros pedig egymás után harmadik alkalommal küzd majd ősszel: 2019-ben és idén az Európa-ligában, tavaly a Bajnokok Ligájában.

Az Európa-liga csoportkörének sorsolását ma rendezik.

Nyilatkozatok

* **Peter Stöger, a Ferencváros vezetőedzője:** „Általában négy gól elég szokott lenni a továbbjutáshoz, ebben a párharcban viszont ez kevés volt. Túl könnyű gólokat engedtünk az ellenfelünknek, az első félidőben nagy erőt kellett fektetnünk abba, hogy visszajöjjünk a meccsbe, így egy kicsit elfáradtunk a végére. Összességében azért elégedett vagyok a teljesítményünkkel, de ez most nem volt elég ahhoz, hogy a Bajnokok Ligája csoportkörébe jussunk.“

* **Dibusz Dénes, a Ferencváros kapusa:** „Ugyan sikerült hátrátnom a 11-est, de sajnos már nem igazán volt esélyünk a gólról. Nagy munkát tett a csapat a meccsbe, az első félidő várakozáson felüli, szenzációs volt, ahogy a hangulat is. A második félidőre úgy jöttünk ki, hogy nincs, aki ezt elvehetné tőlünk, de sajnos nem tudtuk megtartani a labdákat. Ami az első játékrészben működött, az a másodikban már nem, az ellenfél pedig egy kis hibát kihasználva egyenlített. Ez már olyan volt, mintha a Bajnokok Ligája csoportkörében játszottunk volna, nem fér bele a legapróbb hiba sem. Azonban én büszke vagyok a csapatra a négy párharcot tekintve, ezt sikerként kell megélni még akkor is, ha most csalódtunk vagyunk.“

Jegyzőkönyv

Labdarúgó BL-selejtező, 4. (utolsó) forduló, visszavágó: Ferencvárosi TC – Young Boys (svájci) 2-3 (2-1), továbbjutott a Young Boys kettős győzelemmel, 6-4-es összesítéssel.

Budapest, Groupama Aréna, 20.677 néző, vezette: Szergej Karaszjov (orosz).

Gólszerzők: Wingo (18.), R. Mmaee (28.), illetve Zesiger (4.), Fassnacht (56.), Mambimbi (90+3.).

Kiállítva: Laidouni (64.).

Sárga lap: Zachariassen (31.), Laidouni (58., 64.), Civic (67.), Wingo (70.), R. Mmaee (81.), illetve Martins (67.).

Ferencvárosi TC: Dibusz – Wingo, Blazic, Kovacevic, Civic – Uzuni, Somália (86. Mak), Laidouni, Zachariassen – Boli (71. Zubkov), R. Mmaee.

Young Boys: Von Ballmoos – Macerias, Camara, Zesiger, Garcia – Fassnacht, Sierro (62. Aebischer), C. Martins, Ngamaleu – Elia (85. Lauper), Siebatcheu (85. Mambimbi).

Eredményjelző

Labdarúgó BL-selejtező, 4. (utolsó) forduló, visszavágó: Ludogorec (bolgár) – Malmö FF (svéd) 2-1, továbbjutott a Malmö, 3-2-es összesítéssel; PSV Eindhoven (holland) – Benfica (portugál) 0-0, továbbjutott a Benfica, 2-1-gyel; FTC – Young Boys (svájci) 2-3 (2-1), továbbjutott a Young Boys 6-4-gyel.

Szinte lehetetlen a CFR feladata

Négygólos hátrányt kellene ledolgoznia a Kolozsvári CFR-nek, hogy bejusson a labdarúgó-Európa-liga csoportkörébe, miután az első mérkőzésen kiütéses vereséget szenvedett Belgrádban a Crvena zvezdától.

„Képesek vagyunk rá – nyilatkozott bizakodón Denis Ciobotariu hátvéd, aki a szerb fővárosban végig pályán volt. – A mi egyéni hibáink vezettek ekkora gólkülönbséghez, nem az ő remek játékok. Figyelmesebb játékkal talán megfordíthatjuk az állást. A harmadik gól előtt még minden lehetségesnek tűnt. Aztán jött néhány ordító hiba, és... 4-0 lett, oda. De szerintem semmi nincs veszve, hiszek a továbbjutásban.“

A Kolozsvári CFR – Belgrádi Vörös Csillag mérkőzést az angol Michael Oliver vezeti. A találkozó 21.30 órakor kezdődik, a Pro X televízió élőben közvetíti.

Mától nyolcadszorra Vásárhelyi Forgatag A marosvásárhelyiek ünnepe

Ma, a nulladik napon indul útjára a tavaly sokak által hiányolt nyolcadik Vásárhelyi Forgatag. A számos találkozásnak, élménygyűjtésnek teret adó ösztönös rendezvénysorozat végleges programját tegnap (szerdai) sajtótájékoztatójukon a Forgatag új központi helyszínként szolgáló várban ismertették a szervezők.

Nagy Székely Ildikó

Jakab István, az egyik főszervező előjáróban elmondta, hogy a világjárvány miatti egyéves kihagyás után hatalmas érdeklődés mutatkozott a programba bekapcsolódni kívánó civil szervezetek részéről, ezért is startol a háromnaposra tervezett rendezvény már csütörtökön. A továbbiakban kiemelte, hogy bár 2020 gazdasági szempontból is nehéz esztendő volt, a marosvásárhelyi vállalkozók példaértékűen támogatták a Forgatagot. Főtámogatóként az *Egészségforgatag* programjait szervező Gedeon Richtert említette.

Idén 650 ezer lejes költségvetésből gazdálkodhattak, a büdzsé több mint fele magyarországi pályázati támogatásból származik, ezt a helyi erőforrások egészítették ki – tette hozzá Jakab István, majd a sok új, fiatal szervezőtársról szólt, akik friss lendületet hoztak a Forgatag megteremtésébe.

– Remélem, hogy ezt az energiát a jövőben is kamatoztatni lehet. Újra bebizonyosodott, hogy igény van erre a rendezvénysorozatra, hogy Marosvásárhelyen igenis van összezárás, és a Forgatag az az ünnep, ami összeköt minket – hangsúlyozta a főszervező.

A védettségi igazolásáról

A rendezvény másik főszervezője, Sente Katalin az ünnepi együttlét ányoldalát, a közismerten kevésbé népszerű oltástémát hozta előtérbe. Sokakat kellemetlenül érint az, hogy bizonyos programokra, egyebek mellett a családi programokra előregisztrációt vezetnek be, és ehhez egy, a védettségi igazoló irat szükséges, de ez a helyszínen történő, törvény által előírt ellenőrzés megkönnyítését szolgálja – fejtette ki Sente Katalin,

Fotó: Nagy Tibor

akitől azt is megtudtuk, hogy hétfőtől több mint ezren regisztráltak már az erre a célra kialakított online felületen. A Népszívás kérdésére a főszervező azt is elmondta, hogy a 18 év alatti forगतogozók esetében a szülőnek kell regisztrálni az adott programokra. Kiskorúaknál nem kéri a védettségi igazolást, a szülő felelőssége, hogy beteg gyereket ne vigyen nyilvános térbe.

Ezerarcú folkprogram

A mintegy 170 eseményt felölelő Forgatag kiemelt partnere, az Erdélyi Hagyományok Háza négy napos folkprogramját *Fazakas János* hivatalos néptáncos, néptáncoktató ismertette. *Ma, csütörtökön* 18 órától a Bekecs Néptáncszínház *Keresztúton* című előadásával indul a Folkforgatag a Kultúrpalotában, a Forradalom utca 8. szám alatti Borudvarban egy órával korábban népzene- és népdalhallgatásra nyílik lehetőség az Üver zenekarral és Kásler Magdi népdalénekesssel, ugyanitt 20 órától a Kedves zenekar koncertezik. 22 órától a várban a Rezeda banda muzsikájára kerekedik táncpár. *Pénteken* a várbeli sátoros foglalkozások is elkezdődnek, számos kézműves-tevékenységre – gyöngyfüzésre, nemezelésre, agyagozásra – kerül sor, de a bútorfestést, a szalma- és csuhéfonást, a fafaragást és a szövést is ki lehet majd próbálni. Emellett interaktív mesemondás is színesíti a programot, 22 órától pedig a felnőttek számára nyílik mesekocsmá a Kádárok bástyájában. A Nemzeti Színházban a Duna Művészegyüttes kétszer, 15

koncertezik. A szombati folknapot a várban 22 órakor kezdődő táncpár zárja, amelyben Horváth István és zenekara muzsikál. *Vasárnap* folytatódnak a várbeli programok, 17 órától pedig a Hargita Nemzeti Székely Népi Együttes *Zeng a lélek, zeng a szó* című előadását mutatja be. A Borudvarban az Ötödik Évszak zenekar *Ez mámor/Petőfi a népzében* című koncertje hallgatható meg.

A Piramis helyett a Nightlosers

– Az, hogy elkészült a programfüzet, azt jelzi, hogy 90 százalékban útra kész a Forgatag. Még az építkezés van hátra a várudvaron – mondta Molnár Imola, a rendezvény családi és egyéb programjainak felelőse, aki egyebek mellett a Forgatag-váltómaratonra hívta fel a figyelmet. 42 önkéntes 42 kilométert – egyenként egyet-egyet – tesz meg ma a város területén, minden lakónegyedet érintve, kezében stafétaként szolgáló forगतagos szélforgóval. A maraton célja a médiacsatornák mellett így adni tudt a vásárhelyieknek a közös ünnep kezdetét.

Molnár Imola a továbbiakban a Kultúrpalota kistermében ma (26-án) 19 órakor kezdődő könyvbemutatóról (Szász László: *Bánffy Miklós, az erdélyi szellem arisztokratája*) és Kilyén Ilka ezt követő, *Szélsőortán* című előadójáról, a szintén ma rajtoló Téka-programokról (vezetett séták a Teleki-Bolyai Könyvtárban, gyerekfoglalkozások,

könyvbemutatók, olvasóklub), a pénteken induló családi és vásári programokról, a forगतagos tárlatnyitóról (a *Megőrzött múlt – textiliák gróf Bethlen Anikó néprajzi gyűjteményéből* című kiállítás pénteken 18 órakor nyílik a várbeli múzeumban), a Kolozsvári Magyar Opera *Marica grófnő* című, szombaton 17 órától a Nemzeti Színházban bemutatandó vendégjátékáról és a Maros Megyei Múzeum szervezésében zajló városnéző sétákról is említést tett. Ami a könnyűzenei koncerteket illeti, a Piramis együttesnek egészségi okokból le kellett mondania a fellépést, helyette szombaton 21.30-tól a Nightlosers lép közönség elé a főtéri nagyszínpadon. Ugyanitt 19 órától Koszika és a Marosvásárhelyi Állami Filharmonia közös koncertjében lehet gyönyörködni. Vasárnap 19 órától a Teddy Queen, 20 órától a Luiza Zan és a Jazzpar Trió, 21 órától a Kowalski meg a Vega szórakoztatja a közönséget a főtéri nagyszínpadon.

A sajtótájékoztató végén Sente Katalin megjegyezte, hogy a rendezvény előkészítésében minden segítséget, hasznos útmutatást megkaptak az illetékes hatóságoktól, a rendőrségtől és a közegészségügyi igazgatóságtól. Jakab István a 8. Forgatag létrejöttében közreműködő több mint száz kollégának, önkéntesnek mondott köszönetet, és örömet fejezte ki, hogy Marosvásárhely és környéke minden jel szerint a legnagyobb lelkesedéssel készül a közös ünnepre.

Hadat üzent a kormány az egyszer használatos műanyag termékeknek

„Mától Romániában is hivatalosan vége az egyszer használatos műanyag termékek korának – kormányrendelettel ültetjük gyakorlatba a *Single-use plastics* nevű uniós irányelvet! A fenntartható, újrafelhasználható termékek kerülnek előtérbe, mert csak így mérhető a környezetre gyakorolt káros hatás, és biztosítható élhetőbb jövő a Földön” – mutatott rá *Tánczos Barna* környezetvédelmi miniszter azt követően, hogy szerdai ülésén elfogadta a kormány az egyszer használatos műanyag termékek betiltását szabályozó jogszabálytervezetet és a szelektív hulladékgyűjtésre vonatkozó kerettörvényt.

„Ez a döntés egy határozott lépés a körforgásos gazdaságra való áttérés irányába. Romániának gyakorlatba kell ültetnie a műanyag hulladék mennyiségének csökkentését szabályozó 2019. évi 904. számú európai irányelvet, amely fontos pillére a körforgásos gazdaságot célzó stratégiának. Bár a szakminisztériumok későn indították el a konzultációt a gazdasági

szereplőkkel, hosszú folyamatot tudunk magunk mögött, de ez az eredmény lendületet fog adni ahhoz, hogy folytassuk a munkát a műanyag hulladék mennyiségének a mérséklése érdekében. A jogszabályok mellett a fenntartható fogyasztói döntéseket támogató, valamint a felelős fogyasztói magatartásra sarkalló gazdasági intézkedésekre van szükség. Az életünk ettől nem lesz nehezebb, csak környezetbarátabbá válik az életvitelünk. Biztató, hogy azokra a termékekre, amelyeknek a forgalmazását és használatát tiltja ez a jogszabály, vannak fenntartható alternatívák, az ezekre való áttérésre pedig a gyártók és a fogyasztók is hajlandóságot mutatnak. Ezáltal jelentősen javulhat az Európai Unió gazdaságának versenyképessége, ugyanakkor csökkenhet a környezetre nehezedő jelenlegi nyomás” – jelentette ki az RMDSZ-es miniszter.

Az intézkedést azok az adatok teszik szükségessé, amelyek szerint az elmúlt 50 évben hússzorosára emelkedett az előállított, illetve fel-

használt műanyag mennyisége. Amennyiben folytatódik a mostani tendencia, az elkövetkezendő 20 évben megduplázódik, és elérheti a 600 millió tonnát. Az Európai Unióban a megközelítőleg évi 25 millió tonna műanyag hulladék 30 százalékát gyűjtik szelektíven és hasznosítják újra. Annak ellenére, hogy az élővilágra ez jelenti a legnagyobb veszélyt, a tengerparti hulladék 85 százalékát képezi a műanyag szemét. A műanyag hulladék mennyiségének csökkentésére irányuló intézkedéseket – a megrendelt hatástanulmányok alapján – fokozatosan fogják bevezetni.

Az új uniós célkitűzések szerint 2030-ra a belső piacon minden műanyag csomagolásnak újrahasznosíthatónak kell lennie. Ez azért különösen fontos, mert Európában a csomagolóanyagok teszik ki az összes műanyag-felhasználás 40 százalékát.

Első körben tilos lesz piacra dojni bizonyos egyszer használatos műanyagból készült termékeket: evőeszközöket, szívószálakat, fül-

tisztító pálcikákat, tányérokot, léggömbtartó pálcikákat, polisztirolból készült ételtároló edényeket, poharakat, valamint az oxidatív úton lebomló műanyagból gyártott termékeket.

2024. július 3-tól csak legfeljebb 3 literes műanyag palackokat lehet forgalmazni, amelyek dugója rögzítve van; 2025-től a forgalomba hozott palackok 25 százalékban újrahasznosított műanyagból kell készülnenek; 2030-tól pedig ez az arány 30 százalékra kell emelkedjen.

2026-ra a tagállamoknak csökkenteniük kell az egyszer használatos műanyagokat 2022-höz képest, ehhez pedig be kell vezetni a betétdíjas rendszert.

Az irányelv azt a célkitűzést is tartalmazza, hogy 2029-re a műanyag palackok 90%-át hasznosítsuk újra, amihez az első lépcső, hogy 2025-ben megközelítsük a 77%-os arányt.

Továbbá az egyszer használatos műanyagból készült termékek csomagolásán tájékoztatni kell a fo-

gyasztókat arról, hogy a termék milyen anyagból készült, hogy milyen negatív hatásai vannak a környezetre, illetve hogyan kell kezelni azt a típusú hulladékot. Ilyen termékek például az egészségügyi és tisztasági betétek, a tamponok, a nedves törölközők stb.

Ugyanakkor a kiterjesztett gyártói felelősség értelmében „a szennyező fizet” elv alapján a gyártóknak fedezniük kell az újrahasznosítandó szemét tisztításának és a hulladékkezelés folyamatának, valamint a lakosság tájékoztatásának költségeit, hogy ezáltal csökkentsük a műanyag hulladék mennyiségét.

Az Európai Unió statisztikai hivatala, az Eurostat idén januárban közzétett, 2018-as helyzetképet rögzítő adatsora szerint Románia a műanyag hulladék újrahasznosítását tekintve az uniós átlagnál jobban teljesít. Ugyanakkor az is biztató, hogy Romániában közel négy százalékkal csökkent a műanyag csomagolásból származó hulladék aránya. (RMDSZ-tájékoztató)

ROMEXPO-Târguri și Expoziții

A Maros Megyei Kereskedelmi és Iparkamara az egyetlen képviselői szerv Maros megyében, amelynél fel lehet iratkozni a ROMEXPO RT. által szervezett országos és nemzetközi kiállításokra.

Tájékoztatás és feliratkozás a megyei kereskedelmi és iparkamara marosvásárhelyi székhelyén: Városháza u. 1. szám, vagy a 0265/269-218-as telefonszámon, vagy a 0265/269-219-es faxszámon, vagy az office@cciams.ro e-mail-címen.

A Maros Megyei Kereskedelmi és Iparkamara az egyetlen képviselői szerv Maros megyében, amely feliratkozókat fogad a ROMEXPO RT. által szervezett országos és nemzetközi kiállításokra.

A ROMEXPO-vásárok és -kiállítások programja:

Szeptember:

szeptember 23–26.: COSMETICS BEAUTY HAIR – kozmetikai, testápolási és fodrászati termékek és berendezések nemzetközi kiállítása

szeptember 23–26.: BIFE-SIM – nemzetközi bútortermékek és tartozékok vására

Október:

október 14–16.: DENTA II – orvosi és fogtechnikai termékek és berendezések nemzetközi kiállítása

október 27–31.: INDAGRA – mezőgazdasági, kertészeti, szőlőtermesztési és állattenyésztési termékek és berendezések nemzetközi vására

október 27–31.: INDAGRA FOOD – nemzetközi élelmiszeripari vásár

November:

november 11–14.: TTR II – Románia turisztikai vására

Tájékoztatás és feliratkozás a megyei kereskedelmi és iparkamara marosvásárhelyi székhelyén: Városháza u. 1. szám vagy a 0265/269-218-as telefonszámon, vagy a 0265/269-219-es faxszámon, vagy az office@cciams.ro e-mail-címen.

A hirdetés rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

RABLAPROGRAMBA illő autót vásárolnék. Az elszállítását és forgalomból való törlesztését vállalom. Tel. 0748-882-828. (12914-I)

LAKÁS

ELADÓ 2 szobás, I. osztályú, külön bejárattal, földszinti, 50 m²-es lakosztály felújítandó állapotban a N. Bălcescu u. 31. szám alatt, 2-es ajtó. Enyhén alkudható. Tel. 0770-904-216. (12880-I)

MINDENFÉLE

VÁLLALOK kerítés- és tetőkészítést stb. Tel. 0759-552-041. (12854)

TETŐFEDŐ KFT. vállal bármilyen ács-, bádogosmunkát, festést, meszelést, tetőkészítést cserépből, lemezből, szigetelést tömbházaknál. Tel. 0742-734-062, Krisztián. (12799-I)

FESTÉST, vakolást, csempézést, gipszkartonszerelést, parkettezést vállalom. Tel. 0771-393-848, 0749-564-921. (12787)

HÁZTETŐKET készítünk, cserélünk, javítunk, cserépforgatást, építkezési munkát végzünk 15% kedvezményrel. Tel. 0756-703-359. (12896-I)

MOSÓGÉP- és hűtőszekrény-javítást vállalom. Tel. 0755-825-502. (12924-I)

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
– szőnyegmosás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

r · a · d · i · o
Radio Gaga
www.radiogaga.ro

Tisztújítás Marosvásárhelyen Meválasztották az új körzeti elnököket

Tegnap zárult le az RMDSZ marosvásárhelyi szervezete körzeti elnökeinek megválasztása. A tisztújítási folyamat első lépéseként a jelenlegi 9 lakónegyedi RMDSZ-körzetben közgyűlés formájában megválasztották a körzeti szervezetek elnökeit és a körzeti választmányokat, 2-2 tagot a városi választmányba, illetve a 4-4 körzeti küldöttgyűlési küldöttet.

A körzeti elnökök a következők:

1. Tudor és környéke RMDSZ-körzet – Kovács Róbert-Zsolt
2. Párkány sétány (Kornisa) és környéke RMDSZ-körzet – Körtesi Sándor Gábor
3. Kárpátok sétány és környéke RMDSZ-körzet – Vajda György
4. Egyesülés (Unirii) negyedbeli RMDSZ-körzet – Ugron Gábor
5. Szabadság utca és környéke RMDSZ-körzet – Barabási Attila Csaba
6. Meggyesfalva és környéke RMDSZ-körzet – Bíró Csaba Szilveszter
7. Kövesdomb és környéke RMDSZ-körzet – Csiki Zsolt
8. Belváros és környéke RMDSZ-körzet – Kelemen Attila Márton
9. Régi Tudor és környéke (Budai utca) RMDSZ-körzet – Ötvös Koppány-Bulesú.

Csütörtökön, augusztus 26-án a városi szervezet tisztújító küldöttgyűléssel ér véget a július 29-én elkezdett tisztújítási folyamat, ahol megválasztásra kerül a szervezet új elnöke.

Maros megyei RMDSZ-sajtóiroda

Amikor elmentél, kialudt egy csillag,
Az angyalok a mennyországba hívtak.

De sajnos itt lent elvesztettünk Téged,

A legtisztább Angyalát a földnek és az égnek.

Csillagok közt élsz már, angyalok közt jársz,

ott, hol csendből épül vár,

s igaz lelkedre lsten vigyáz már.

Fájó szívvel és soha el nem múlt szeretettel emlékezem szeretett, egyetlen lányomra,

FENISER BÜKKÖSI ANNAMÁRIÁRA

aki augusztus 26-án már hat éve örökre itthagyt. Szép emléket őrzöm egy életen át. Nyugodjál békében, drága jó gyermekem!

Édesanyád. (12906-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk augusztus 26-án az Amerikában 47 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt ifjú SOÓS ÁRPÁD volt analitikus mérnökre, halálának 8. évfordulóján. Isten nyugtassa! Emlékét örökké őrizzük. Bánatos édesanyja, fia, Pika, Timi és a rokonság. (12909-I)

Soha el nem múlt fájdalommal emlékezünk a mezőkölpenyi BORSA ILONÁRA (Zsuzsi), akinek augusztus 26-án van halálának 26. évfordulója. Emlékét örökké őrzi két leánya és azok családja. Nyugodj békében, drága jó édesanyánk! (12907)

Nagy szeretettel emlékezünk augusztus 26-án VERDES ZOLTÁNRA halálának 14. évfordulóján. Emléke örökké él szívünkben. Szülei, testvérei, nagyszülei. (12917-I)

„Ne sírjatok, én már nem szenvedek, a fájdalom az, hogy nem lehetek veletek. Búcsúztam volna tőletek, de erőm nem engedett, csak a szívem súgta halkan: isten veletek.”

Fájó szívvel emlékezünk augusztus 26-án a szeretett élettársra, apára és nagyapára, NAGY JÁNOSRA halálának első évfordulóján. Míg élünk, szívünkben hordozzuk szép emléket. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Élettársa, Irénke és családja. (12918)

RÉSZVÉTNILVÁNTÁS

Megrendülten vettünk tudomást Bíró Lajos kollégánk szeretett ÉDESANYJA haláláról. Vigasztalódást kívánunk a gyászoló családnak. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Az Aquaserv vezetősége (-I)

Őszinte részvétünket fejezzük ki Bíró Lajos kollégánknak, együttérzünk vele szeretett ÉDESANYJA elvesztése miatt érzett fájdalmában. Az Aquaserv munkaközössége (-I)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

ALKALMAZUNK három FÉRFI MUNKAEŐT TEJFELDOLGOZÓ ÜZEMBE – Indlacto Mureș Kft. – napi 8 órai munkaprogrammal. Érdeklődni lehet a Prut utca 10. szám alatt, a cég székhelyén vagy a 0773-316-377-es telefonszámon, 8-16 óra között. (65857)

A PAVING SOLUTIONS bővítési csapatát, ÉPÍTKEZÉSBEN JÁRTAS SZAKEMBERT és SEGÉDMUNKÁST alkalmazunk. A megfelelő munkatárs versenyképes bérezésre, jó munkakörülményekre számíthat. Részletek a 0747-888-559-es telefonszámon. (65865-I)

A TELOG KFT. VILLANYSZERELŐT, LAKATOST és SEGÉDMUNKÁST alkalmaz. Érdeklődni lehet a 00-40-728-190-056-os telefonszámon, önéletrajzokat az rz@telog.hu e-mail-címre várunk. (p.-I)

KLARA gyógyító és javasasszony Marosvásárhelyen tartózkodik, sokak kérésére. Garantáltan a legnagyobb gyógyító erővel rendelkezik, a leghatásosabb rituálékkal és gyógyírekkel segít rövid időn belül. Jeruzsálemben a megoldott ügyekért varázsgömbbel jutalmazták. Kötéseket, átkokat old fel, sikert visz a házhoz és nyereségessé teszi a vállalkozást, kibékíti a szétvált családokat. Segít depresszió, alkoholizmus, impotencia, káros szenvedélyek, epilepszia stb. esetén. Hívja bizalommal, élete garantáltan jobbra fog változni, meghallgatásra talál, segít, hogy vágyai megvalósuljanak, érzelmi és pénzügyi gondjai megoldódnak.

Köszönetnyilvánítások:
Monica Maros megyéből hálás Klara asszonynak, mert ismét együtt lehet szerelmével; Matei Ákosfalváról köszöni, hogy kigyógyult az alkoholizmusból; Magdolna Régenből köszöni, hogy a 28 éves fia jó útra tért, megszabadult a rossz társaságtól; Ágnes Jeddrol hálás, mert újból együtt van férjével; Bogdan Marosvásárhelyről köszöni, hogy kigyógyult az impotenciából; Ghizela Szovátáról köszöni, hogy megszabadította a depressziótól, és élete rendbe jött.

Hívja bizalommal Klara javasasszonyt. Tel. 0755-270-381. (Fizetett hirdetés: mp.)

DORA OPTICS

20%

Kedvezmény

Napszemüvegekre

Az ajánlat a készlet erejéig érvényes!

NYÁRÁDSZEREDA Str. Pompierilor, nr. 1. 0733 553 973	MAROSVÁSÁRHELY (KÖZPONT) P-ța Mărășești, nr. 21. 0733 553 976	Dicsőszentmárton Str. Victoriei, nr. 21. 0736 386 353
SZÁSZRÉGEN (CARDINAL) Str. Cardinal Alexandru Todea, nr. 25/A 0728 908 856	MAROSLUDAS Str. B-dul 1 Dec. 1918. nr. 7. 0735 786 853	MEDGYES Str. Pompierilor nr. 4 0735 830 678
MAROSVÁSÁRHELY (TUDOR) B-dul 1 Dec. 1918. nr. 126. 0755 088 379	SZÁSZRÉGEN (LIBERTĂȚII) B-dul Libertății 12/2 0733 553 971	

VIII.

VÁSÁRHELYI FORGATAG

2021. augusztus 27-29.

ÖSSZEKÖT MINKET!

www.forgatag.ro

ETV

Mesterfogás

Badićs Petrával

APRILIS 4-TŐL
MINDEN VASÁRNAP 20 ÓRÁTÓL
AZ ERDÉLYI MAGYAR TELEVÍZIO
MŰSORÁN

VÁSÁRHELYI FORGATAG

DUNA MŰVÉSZEGYÜTTES

augusztus 27-29. 6pm

A Szerelmünk, Kalotaszeg című előadást két alkalommal is láthatja a közönség a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház színpadán. *Augusztus 27-én, pénteken 15, majd 19 órától* várják a néptánc szerelmeseit az előadásokra.

Jegyvásárlás interneten a biletmaster.ro oldalon, illetve személyesen a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház jegypénztáránál.

A színházban működő jegypénztár nyitvatartási programja (augusztus 16-tól):

hétfő-péntek: 9.00-19.00

Érdeklődni a 0365-806-865-ös telefonszámon lehet.

therezia®

Mezőpaniti tejtermékek...

radio.kptv.ro

KPTV

THE ROCK STATION

radio.kptv.ro